

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA ĪVA BOTA [YVES BOTA] SECINĀJUMI,
sniegti 2012. gada 2. oktobrī¹

Lieta C-399/11

**Kriminālprocess
pret
Stefano Melloni**

(Tribunal Constitucional (Spānija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Policijas un tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās — Eiropas apcietināšanas orderis — Nodošanas procedūras starp dalībvalstīm — Lēmumi, kas pieņemti tāda procesa iznākumā, kurā attiecīgā persona tiesā klātienē nepiedalījās — Aizmuguriski piespriesta soda izpilde — Sprieduma pārskatīšanas iespēja — Eiropas Savienības Pamattiesību harta — 53. pants

1. Ar šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesa tiek aicināta interpretēt Padomes 2002. gada 13. jūnija Pamatlēmuma 2002/584/TI par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm², kas grozīts ar Padomes 2009. gada 26. februāra Pamatlēmumu 2009/299/TI³, stiprinot personu procesuālās tiesības un veicinot savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu attiecībā uz aizmuguriskiem nolēmumiem, 4.a panta 1. punktu un nepieciešamības gadījumā – novērtēt tā spēkā esamību. Tiesa arī pirmo reizi tiek aicināta precizēt Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 53. panta piemērojamību.

2. Šī lieta labi ilustrē veidu, kādā ir jāparedz dažādu pamattiesību aizsardzības instrumentu līdzaspastāvēšana. Tās izcelsme rodama *Tribunal Constitucional* [Konstitucionālās tiesas] (Spānija) judikatūrā, saskaņā ar kuru Eiropas apcietināšanas ordera, kurš izsniegts, lai izpildītu aizmugurisku nolēmumu, izpilde vienmēr ir pakļauta nosacījumam, ka notiesātā persona var lūgt atkārtotu lietas izskatīšanu izdevējas dalībvalstī. Tomēr Pamatlēmuma 4.a panta 1. punktā tostarp ir paredzēts, ka, ja šī persona zināja par paredzēto tiesvedību un pilnvaroja advokātu sevi pārstāvēt aizstāvībai šīs tiesvedības laikā, šāda veida nosacījums nodošanai nevar tikt paredzēts.

3. Ar trīs jautājumu palīdzību, kurus tā ir izlēmusi uzdot Tiesai, *Tribunal Constitucional* to aicina izvērtēt dažādus veidus, kas tai ļautu atstāt spēkā savu judikatūru, tostarp Pamatlēmuma īstenošanas ietvaros. Tādējādi ir jāpēta vairāki ceļi.

4. Tādējādi – vai vispārēja nosacījuma, saskaņā ar kuru Eiropas apcietināšanas ordera, kurš izsniegts, lai izpildītu aizmugurisku nolēmumu, izpildei ir nepieciešams, lai notiesātā persona varētu izmantot jaunu lietas izskatīšanas procedūru izdevējvalstī, piemērošana var izrietēt no Pamatlēmuma 4.a panta formulējuma, struktūras un mērķu interpretācijas?

1 — Oriģinālvaloda – franču.

2 — OV L 190, 1. lpp.

3 — OV L 81, 24. lpp.; turpmāk tekstā – “Pamatlēmums”.

5. Ja tas tā nav, vai šis pants ir saskanīgs ar Hartas 47. panta otro daļu un 48. panta 2. punktu, ar kuriem, attiecīgi, apsūdzētajai personai tiek garantētas tiesības uz taisnīgu tiesu un tiesību uz aizstāvību ievērošana? Turklāt, vai ar Savienības tiesībām šīm pamattiesībām būtu jāpiešķir plašāka aizsardzība, salīdzinot ar aizsardzības limeni, kādu tām garantē Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija, kas parakstīta Romā 1950. gada 4. novembrī (turpmāk tekstā – “ECPAK”)?

6. Gadījumā, ja, izvērtējot pirmos divus jautājumus, izrādītos, ka Pamatlēmuma 4.a panta 1. punkts, salīdzinot to ar Hartas 47. panta otro daļu un 48. panta 2. punktu, nepieļauj *Tribunal Constitucional* atstāt spēkā savu judikatūru jomā, kas saistīta ar Eiropas apcietināšanas orderi, vai šādu iespēju tai piedāvā Hartas 53. pants?

I – Atbilstošās tiesību normas

A – Savienības primārās tiesības

7. Hartas 47. panta otrajā daļā ir noteikts:

“Ikvienai personai ir tiesības uz taisnīgu, atklātu un laikus veiktu lietas izskatīšanu neatkarīgā un objektīvā, tiesību aktos noteiktā tiesā. Ikvienai personai ir iespējas saņemt konsultāciju, aizstāvību un pārstāvību.”

8. Saskaņā ar Hartas 48. panta 2. punktu:

“Ikvienam apsūdzētajam tiek garantētas tiesības uz aizstāvību.”

9. Saskaņā ar Hartas 52. panta 3. punktu:

“Ciktāl Hartā ir ietvertas tiesības, kuras atbilst [ECPAK] garantētajām tiesībām, šo tiesību nozīme un apjoms ir tāds pats kā minētajā Konvencijā noteiktajām tiesībām. Šis noteikums neliedz Savienības tiesībās paredzēt plašāku aizsardzību.”

10. Hartas 53. pantā ir paredzēts šādi:

“Nekas no šajā Hartā noteiktā nav interpretējams kā tāds, kas ierobežo vai negatīvi ietekmē cilvēktiesības un pamatbrīvības, kuras atzītas attiecīgās to piemērošanas jomās Savienības tiesību aktos un starptautiskajās tiesībās, kā arī starptautiskās konvencijās, kurām pievienojusies Savienība vai visas dalībvalstis, tostarp [ECPAK] un dalībvalstu konstitūcijās.”

B – Savienības atvasinātās tiesības

11. Pamatlēmuma 1. pantā ir noteikts:

“[..]

2. Dalībvalstis izpilda ikvienu Eiropas apcietināšanas orderi, pamatojoties uz savstarpējas atzišanas principu un saskaņā ar šī pamatlēmuma noteikumiem.

3. Šis pamatlēmums groza [negroza] pienākumu ievērot pamattiesības un tiesību pamatprincipus, kā tie minēti 6. pantā Līgumā par Eiropas Savienību.”

12. Saskaņā ar Pamatlēmuma 2002/584 5. pantu:

“Izpildes dalībvalsts tiesībās var noteikt, ka izpildes tiesu iestāde izpilda Eiropas apcietināšanas orderi ar šādiem nosacījumiem:

- 1) ja Eiropas apcietināšanas orderis ir izsniegts, lai izpildītu sodu vai piemērotu drošības līdzekli, kas piespriests aizmuguriski, un ja pavēste nav tikusi tieši izsniegta attiecīgajai personai vai ja tā citādi nav informēta par tiesas sēdes vietu un laiku un tāpēc nolēmums pieņemts aizmuguriski, tad nodošanu var pakļaut nosacījumam, ka izsniegšanas tiesu iestāde sniedz garantijas, ko uzskata par pietiekamām, lai garantētu personai, par kuru izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, ka tai būs iespēja lūgt lietas atkārtotu iztiesāšanu izsniegšanas dalībvalstī un ka tā tiks tiesāta klātienē;

[..].”

13. Saskaņā ar Pamatlēmuma 2009/299 2. panta 2. punktu:

“Svītro [Pamatlēmuma 2002/584] 5. panta 1. punktu.”

14. Aizstājot šo svītrotu tiesību normu, ar Pamatlēmuma 2009/299 2. panta 1. punktu Pamatlēmumā 2002/584 tika ieviests 4.a pants.

15. Kā norādīts Pamatlēmuma 2009/299 1. panta 1. punktā, tā mērķi ir “uzlabot to personu procesuālās tiesības, pret kurām ierosināta krimināllieta, un vienlaikus veicināt tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās, un it īpaši – uzlabot dalībvalstu tiesu nolēmumu savstarpēju atzišanu”.

16. Pamatlēmuma 2009/299 1. panta 2. punktā turklāt ir norādīts, ka “ar šo pamatlēmumu nemaina pienākumu ievērot pamattiesības un tiesību pamatprincipus, kas noteikti Līguma 6. pantā, tostarp personu, pret kurām ierosināta krimināllieta, tiesības uz aizstāvību, un tas neskar nekādus tiesu iestāžu pienākumus šajā sakarā”.

17. Pamatlēmuma 4.a pants ir izteikts šādā redakcijā:

“1. Tāpat izpildes tiesu iestāde drīkst atteikties izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, kas izdots, lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu vai piemērotu ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli, ja nolēmums pieņemts aizmuguriski, izņemot gadījumus, kad Eiropas apcietināšanas orderī norādīts, ka saskaņā ar turpmākām izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos paredzētām procesuālajām prasībām attiecīgā persona:

a) vai nu savlaicīgi:

- i) saņēma pavēsti un tādējādi tika informēta par tās lietas izskatīšanas plānoto dienu un vietu, kurā pieņemts nolēmums, vai ar citiem līdzekļiem saņēma oficiālu informāciju par minētās lietas izskatīšanas plānoto dienu un vietu tādā veidā, ka ir nepārprotami konstatēts, ka attiecīgā persona zināja par paredzēto lietas izskatīšanu;

un

- ii) tika informēta par to, ka nolēmums var tikt pieņemts aizmuguriski;

vai arī

- b) zinādama par paredzēto lietas izskatīšanu, bija pilnvarojusi attiecīgās personas vai valsts ieceltu juriskonsultu aizstāvēt viņu lietas izskatīšanā, un minētais juriskonsults patiešām aizstāvēja attiecīgo personu minētajā lietas izskatīšanā;

vai arī

c) ir saņēmusi nolēmumu un, būdama skaidri informēta par tiesībām uz lietas atkārtotu izskatīšanu vai pārsūdzību, kurā personai ir tiesības piedalīties un kura dod iespēju lietu, tostarp jaunus pierādījumus, atkārtoti izskatīt pēc būtības, un kuras rezultātā sākotnējais nolēmums varētu tikt atcelts:

i) ir skaidri paziņojusi, ka neapstrīd nolēmumu;

vai

ii) attiecīgajā termiņā nav lūgusi lietas atkārtotu izskatīšanu vai pārsūdzību;

vai arī

d) nav saņēmusi nolēmumu, bet:

i) nolēmums personai tiks izsniegts tūlīt pēc nodošanas un persona tiks skaidri informēta par viņas tiesībām uz lietas atkārtotu izskatīšanu vai pārsūdzību, kurā viņai ir tiesības piedalīties un kura dod iespēju lietu, tostarp jaunus pierādījumus, atkārtoti izskatīt pēc būtības, un kuras rezultātā sākotnējais nolēmums varētu tikt atcelts;

un

ii) tiks informēta par termiņu, kādā jāpieprasa šāda lietas atkārtota izskatīšana vai pārsūdzība, kā minēts atbilstīgajā Eiropas apcietināšanas orderī.

[..]”

II – Pamattiesvedība un prejudiciālie jautājumi

18. Ar 1996. gada 1. oktobra rīkojumu *Sala de lo Penal de la Audiencia Nacional* (*Audiencia Nacional* Krimināllietu palāta) (Spānija) pirmā sekcija atzina par pamatotu *S. Melloni* (turpmāk tekstā – “prasītājs”) izdošanu Itālijai, lai viņš tur tiktu tiesāts par faktiem, kas tika izklāstīti apcietināšanas orderos Nr. 554/1993 un Nr. 444/1993, kurus *Tribunale di Ferrara* [Feraras tiesa] (Itālija) attiecīgi izdeva 1993. gada 13. maijā un 15. jūnijā. Pēc tam, kad viņš tika atbrīvots pret drošības naudu EUR 5 000 000 apmērā, kas tika samaksāta nākamajā dienā, prasītājs aizbēga, līdz ar to viņš nevarēja tikt nodots Itālijas varas iestādēm.

19. Ar 1997. gada 27. marta lēmumu *Tribunale di Ferrara* konstatēja prasītāja nepiedalīšanos tiesas procesā un nolēma, ka paziņojumi kopš šī brīža tiks darīti zināmi advokātiem, kuri ir saņēmuši [prasītāja] pilnvarojumu un kurus tas jau bija norīkojis. Ar *Tribunale di Ferrara* 2000. gada 21. jūnija spriedumu, kurš vēlāk tika apstiprināts ar *Corte d'appello di Bologna* [Boloņas Apelācijas tiesas] (Itālija) 2003. gada 14. marta spriedumu, prasītājam aizmuguriski tika piespriests 10 gadu cietumsods par ļaunprātīgu uzņēmuma novešanu līdz bankrotam. Ar 2004. gada 7. jūnija nolēmumu *Corte suprema di cassazione* [Augstākās kasācijas tiesas] (Itālija) piektā palāta noraidīja prasību, kuru bija iesnieguši prasītāja advokāti. 2004. gada 8. jūnijā *Corte d'appello di Bologna* Republikas ģenerālprokurors izsniedza Eiropas apcietināšanas orderi Nr. 271/2004 *Tribunale di Ferrara* piesprietā soda izpildei.

20. Pēc tam, kad Spānijas policija bija prasītāju arestējusi, *Juzgado Central de Instrucción nº 6* [Izmeklēšanas tiesa Nr. 6] (Spānija) ar 2008. gada 2. augusta rīkojumu nolēma Eiropas apcietināšanas ordera Nr. 271/2004 izskatīšanu nodot *Sala de lo Penal de la Audiencia Nacional* pirmajai sekcijai.

21. Prasītājs iebilst pret viņa nodošanu Itālijas varas iestādēm, norādot, pirmkārt, ka apelācijas tiesvedības laikā viņš bija iecēlis citu advokātu un atsaucis divus iepriekšējos, tomēr paziņojumi joprojām tika adresēti šiem iepriekšējiem advokātiem. Otrkārt, viņš apgalvoja, ka Itālijas procesuālajās tiesībās nav paredzēta iespēja celt prasību par sodu, kas piespriests aizmuguriski, un ka tādējādi Eiropas apcietināšanas orderis šajā gadījumā esot izpildāms ar nosacījumu, ka Itālijas Republika garantē iespēju celt prasību par spriedumu.

22. Ar 2008. gada 12. septembra rīkojumu *Sala de lo Penal de la Audiencia Nacional* pirmā sekcija nolēma nodot prasītāju Itālijas varas iestādēm, lai izpildītu sodu, kuru tam bija noteikusi *Tribunale di Ferrara* kā ļaunprātīgas uzņēmuma novešanas līdz bankrotam izpildītājam, uzskatot, ka nav pierādīts, ka prasītāja ieceltie advokāti kopš 2001. gada būtu pārtraukuši viņu pārstāvēt, un uzskatot, ka ir ievērotas viņa tiesības uz aizstāvību, jo viņš par tiesvedības norisi zināja iepriekš, viņš brīvprātīgi bija nokļuvis aizmuguriska procesa situācijā un savai pārstāvībai un aizstāvībai bija norādījis divus advokātus, kuri šādā statusā iestājās tiesvedībā pirmajā instancē, apelācijā un kasācijā, tādējādi izsmelot savus tiesiskās aizsardzības līdzekļus.

23. Prasītājs *Tribunal Constitucional* par *Sala de lo Penal de la Audiencia Nacional* pirmās palātas 2008. gada 12. septembra rīkojumu cēla “recurso de amparo”⁴. Pamatojot šo prasību, viņš norāda uz to, ka ir pārkāptas absolūtās prasības, kas izriet no Spānijas Konstitūcijas 24. panta 2. punktā norādītajām tiesībām uz lietas taisnīgu izskatīšanu. Faktiski esot radīts apdraudējums būtiskam taisnīga procesa saturam veidā, kas kaitē cilvēka cieņai un kas izriet no piekrišanas nodot [prasītāju] valstīm, kuras sevišķi smaga nozieguma gadījumā likumīgi ļauj piespriest sodu aizmuguriski, notiesātās personas nodošanai neparedzot nosacījumu, ka tā var apstrīdēt šo sodu, lai saglabātu savas tiesības uz aizstāvību. Prasītājs arī norāda, ka viņa prasībai ir būtiska konstitucionāla nozīme, jo 2008. gada 12. septembra rīkojums neatbilstot *Tribunal Constitucional* doktrīnai, saskaņā ar kuru gadījumā, kad sods par smagiem noziegumiem ir piespriests aizmuguriski, lai notiesātā nodošana varētu notikt, ir jābūt iespējai pārskatīt spriedumu⁵.

24. Ar 2008. gada 18. septembra rīkojumu *Tribunal Constitucional* pirmā palāta atzina “recurso de amparo” par pieņemamu un nolēma atlikt 2008. gada 12. septembra rīkojuma izpildi. Ar 2011. gada 1. marta rīkojumu *Tribunal Constitucional* pilnsapulce, pamatojoties uz tās pirmās palātas priekšlikumu, nolēma pati izvērtēt “recurso de amparo”.

25. Tā kā iesniedzējtiesa norāda, ka tā savā iepriekš minētajā spriedumā Nr. 91/2000 atzina, ka pamattiesību saistošais saturs tiek samazināts, ja tās tiek paredzētas *ad extra*, proti, pārnacionālā kontekstā, un tāpēc ar Spānijas Konstitūcijas 24. pantu var tikt saistītas un būt par pamatu “netiešas” neatbilstības konstitūcijai konstatēšanai tikai visvienkāršākās pamatprasības. Tomēr Spānijas tiesu nolēmums, ar kuru sniegta piekrišana izdot [prasītāju] valstīm, kuras sevišķi smaga nozieguma gadījumā likumīgi ļauj piespriest sodu aizmuguriski, notiesātās personas nodošanai neparedzot nosacījumu, ka tā var apstrīdēt šo sodu, lai saglabātu savas tiesības uz aizstāvību, ir uzskatāms par “netiešu” tiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu prasību pārkāpumu, apdraudot būtisku šāda procesa saturu veidā, kas kaitē cilvēka cieņai.

26. Iesniedzējtiesa arī atgādina, ka šī judikatūra ir piemērojama arī saistībā ar nodošanas procedūru, kas ieviesta ar Pamatlēmumu 2002/584, divu iemeslu dēļ, proti, ka notiesātās personas nodošanai paredzētais nosacījums ir neatņemami saistīts ar konstitucionālo tiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu būtisko saturu un ka Pamatlēmuma 2002/584 5. pantā esot paredzēta iespēja, ka Eiropas apcietināšanas ordera, kurš izsniegts, lai izpildītu aizmugurisku nolēmumu, izpildi var pakļaut “izpildes dalībvalsts

4 — Runa ir par prasību, kuras priekšmets ir pamattiesību un brīvību aizsardzības nodrošināšana. Ar šīs prasības palīdzību tiesības, kas ir definētas Spānijas Konstitūcijas I sadaļas II nodaļas I un II daļā, piemēram, tiesības uz vienlīdzību (14. pants), pamattiesības un pilsoniskās brīvības, kas paredzētas tās 15.–29. pantā, kā arī uz pārliecību balstītas atteikšanās tiesības (30. panta 2. punkts), tostarp tiek aizsargātas pret apdraudējumiem, ko rada valsts iestādes (53. panta 2. punkts).

5 — Šajā saistībā prasītājs min *Tribunal Constitucional* 2000. gada 30. marta spriedumu lietā 91/2000 un 2006. gada 5. jūnija spriedumu lietā 177/2006.

tiesībām”, tostarp nosacījumam, ka “izsniegšanas tiesu iestāde sniedz garantijas, ko uzskata par pietiekamām, lai garantētu personai, attiecībā uz kuru izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, ka tai būs iespēja lūgt atkārtotu lietas iztiesāšanu izdevējas dalībvalstī, ar kuru tiktu nodrošinātas tās tiesības uz aizstāvību, un ka tā tiks tiesāta klātienē” (iepriekš minētais *Tribunal Constitucional* spriedums lietā 177/2006).

27. Visbeidzot iesniedzējtiesa atgādina, ka tās 2009. gada 28. septembra spriedumā 199/2009 tā apmierināja “recurso de amparo”, kas bija iesniegts par rīkojumu, ar kuru *Audiencia Nacional* bija piekritusi nodot attiecīgo personu Rumānijai, izpildot Eiropas apcietināšanas orderi, kas tika izsniegts, lai izpildītu aizmuguriski noteiktu 4 gadu cietumsodu, neminot prasību, saskaņā ar kuru attiecīgajai notiesāšanai vajadzētu būt pārskatāmai. Šajā saistībā *Tribunal Constitucional* noraidīja *Audiencia Nacional* argumentus, saskaņā ar kuriem notiesāšana patiesībā netika veikta aizmuguriski, ņemot vērā, ka attiecīgā persona bija pilnvarojusi advokātu, kurš ieradās tiesā kā tās galvenais aizstāvis.

28. *Tribunal Constitucional* uzskata, ka grūtības rada tas, ka ar Pamatlēmumu 2009/299 tika svītrots Pamatlēmuma 2002/584 5. panta 1. punkts un ieviests jauns 4.a pants. Taču minētajā 4.a pantā tiek liegts “atteikties izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, kas izdots, lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu vai piemērotu ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli, ja nolēmums pieņemts aizmuguriski”, ja ieinteresētā persona, “zinādama par paredzēto lietas izskatīšanu, bija pilnvarojusi [sevis] vai valsts ieceltu juriskonsultu aizstāvēt viņu lietas izskatīšanā, un minētais juriskonsults patiešām aizstāvēja attiecīgo personu minētajā lietas izskatīšanā”. Iesniedzējtiesa piebilst, ka lietā, kas ir radījusi pamatu šai konstitucionalitātes pārbaudes tiesvedībai, ir pierādīts, ka prasītājs ir pilnvarojis divus advokātus, kuri bauda viņa uzticību un kuriem *Tribunale di Ferrara* paziņoja par turpmāku tiesvedības norisi, tādējādi viņš par to zināja. Tāpat ir pierādīts, ka šie abi advokāti tiesvedības laikā prasītāju patiešām aizstāvēja gan pirmajā instancē, gan nākamajās tiesvedībās apelācijas un kasācijas procesā.

29. Iesniedzējtiesa uzskata, ka tādējādi rodas jautājums, vai Pamatlēmums neļauj Spānijas tiesām prasītāja nodošanu pakļaut nosacījumam, ka ir jābūt iespējai pārskatīt attiecīgo notiesāšanu.

30. Turklāt *Tribunal Constitucional* noraida *Ministerio Fiscal* [prokuratūras] argumentu, saskaņā ar kuru neesot jāuzdod lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, jo Pamatlēmums 2009/299 pamatlietā neesot piemērojams *ratione temporis*. Pamatlietas priekšmets esot nevis noteikt, vai ar 2008. gada 12. septembra rīkojumu nav ievērots Pamatlēmums 2009/299, bet gan, vai ar to netieši tiek pārkāptas tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu, kas ir aizsargātas ar Spānijas Konstitūcijas 24. panta 2. punktu. Pamatlēmums 2009/299 esot jāņem vērā, lai noteiktu šo tiesību saturu, kas rada *ad extra* sekas, jo tā ir daļa no Savienības tiesībām, kas ir piemērojamas konstitucionalitātes izvērtēšanas brīdī. To ņemšanu vērā nosakot arī princips, ka valsts tiesības ir jāinterpretē atbilstoši pamatlēmumiem⁶.

31. Ņemot vērā šos apsvērumus, *Tribunal Constitucional* 2011. gada 9. jūnijā nolēma apturēt tiesvedību lietā par “recurso de amparo” un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai Pamatlēmuma [...] 4.a panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka ar to netiek pieļauts valsts tiesu iestādēm minētajā tiesību normā paredzētajos gadījumos pakļaut Eiropas apcietināšanas ordera izpildi nosacījumam, ka jābūt iespējai pārsūdzēt attiecīgo notiesājošo sodu, lai nodrošinātu ieinteresētās personas tiesības uz aizstāvību?
- 2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu būtu apstiprinoša, vai Pamatlēmuma [...] 4.a panta 1. punkts atbilst prasībām, kas izriet no [Hartas] 47. pantā noteiktajām tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesas procesu un minētās Hartas 48. panta 2. punktā garantētajām tiesībām uz aizstāvību?

6 — Skat. 2005. gada 16. jūnija spriedumu lietā C-105/03 *Pupino* (Krājums, I-5285. lpp., 43. punkts).

3) Ja atbilde uz otro jautājumu būtu apstipriņoša, vai Hartas 53. pants, interpretējot to sistēmiski saistībā ar Hartas 47. un 48. pantā atzītajām tiesībām, ļauj dalībvalstij pakļaut personas, attiecībā uz kuru pieņemts aizmugurisks nolēmums, izdošanu nosacījumam, ka ir jābūt iespējai sodu pārskatīt [ordera] izsniegšanas valstī, tādējādi piešķirot šīm tiesībām augstāku aizsardzības pakāpi par to, kāda ir noteikta Savienības tiesībās, lai nepieļautu tādu interpretāciju, kas ierobežo vai negatīvi ietekmē šīs dalībvalsts konstitūcijā atzītās pamattiesības?”

32. *Ministerio Fiscal*, Spānijas, Beļģijas, Vācijas, Itālijas, Nīderlandes, Austrijas, Polijas, Portugāles un Apvienotās Karalistes valdības, Eiropas Savienības Padome un Eiropas Komisija šajā tiesvedībā iesniedza rakstveida apsvērumus.

33. Prasītājs, *Ministerio Fiscal*, Spānijas, Vācijas un Nīderlandes valdības, Padome un Komisija savus mutvārdu apsvērumus darīja zināmus tiesas sēdes laikā, kas norisinājās 2012. gada 3. jūlijā.

III – Mana analīze

34. Pirms šo trīs jautājumu izvērtēšanas ir jāatbild uz argumentiem, kurus izvirzījusi *Ministerio Fiscal*, Beļģijas, Vācijas un Apvienotās Karalistes valdības, kā arī Padome, kuras apgalvo, ka šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu esot jāuzskata par nepieņemamu.

A – Par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību

35. Lai pamatotu šī lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu nepieņemamību, tika norādīti divi galvenie argumenti.

36. Pirmkārt, Pamatlēmums 2009/299 pamatlietā aplūkotajā nodošanas procedūrā neesot piemērojams *ratione temporis*, tādējādi Tiesai šīs lietas ietvaros neesot pilnvaru to interpretēt un izvērtēt tā spēkā esamību. Gan datums, kurā tika izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis Nr. 271/2004 (2004. gada 8. jūnijs), gan datums, kurā *Audiencia Nacional* nolēma prasītāju nodot Itālijas varas iestādēm (2008. gada 12. septembris), ir agrāki par datumu, kurā tika pieņemts Pamatlēmums 2009/299.

37. Otrkārt, apstākļi, ka Itālijas Republika izmantoja iespēju, kura ir piedāvāta Pamatlēmuma 2009/299 8. panta 3. punktā, pārcelt tā piemērošanu attiecībā uz to aizmugurisko nolēmumu atzišanu un izpildi, ko pieņēmušas Itālijas kompetentās iestādes, līdz 2014. gada 1. janvārim⁷, runājot par labu uzdoto jautājumu hipotētiskajam raksturam, un atbilde uz tiem esot pilnīgi nelietderīga saistībā ar pamatlietas izskatīšanu.

38. Atgādinu, ka Tiesa uzskata, ka atbilstības prezumpciju, kas piemīt valstu tiesu prejudiciālā kārtā uzdotiem jautājumiem, var noraidīt tikai izņēmuma gadījumos, kad ir acīmredzami skaidrs, ka lūgtajai Savienības tiesību normu interpretācijai, uz ko attiecas jautājumi, nav nekāda sakara ar situāciju pamattiesvedībā vai pamattiesvedības priekšmetu, vai arī gadījumos, kad izvirzītā problēma ir hipotētiska vai kad Tiesai nav zināmi faktiskie vai juridiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem. Pārējos gadījumos Tiesai principā ir pienākums lemt par tai uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem⁸.

39. Es šeit nesaskaros ne ar vienu no hipotēzēm, kas izņēmuma gadījumā varētu pamatot lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu nepieņemamību.

7 — Skat. deklarāciju attiecībā uz Pamatlēmuma 2009/299 8. panta 3. punktu (OV 2009, L 97, 26. lpp.).

8 — Tostarp skat. 2007. gada 28. jūnija spriedumu lietā C-467/05 *Dell'Orto* (Krājums, I-5557. lpp., 40. punkts) un attiecībā uz Savienības tiesību normas spēkā esamības izvērtējumu skat. 2010. gada 8. jūlija spriedumu lietā C-343/09 *Afton Chemical* (Krājums, I-7027. lpp., 13. un 14. punkts).

40. Vispirms ir jānoraida pirmais arguments par Pamatlēmuma 2009/299 nepiemērojamību *ratione temporis* pamatlietā aplūkotojai nodošanas procedūrai.

41. No Pamatlēmuma 2009/299 8. panta 2. punkta formulējuma faktiski izriet, ka to “no [2011. gada 28. marta] piemēro aizmugurisku nolēmumu atzīšanai un izpildei”. Šī tiesību norma ir jāsaprot tādējādi, ka sākot no 2011. gada 28. marta gadījumos, kad izpildes tiesu iestāde lemj par tādu nolēmumu atzīšanu un izpildi, kas ir pieņemti aizmuguriski, neatkarīgi no tā, vai šie nolēmumi ir pieņemti pirms vai pēc šī datuma, tai ir jāpiemēro atbilstošie Pamatlēmuma 2009/299 noteikumi.

42. Šāds risinājums atbilst Tiesas pastāvīgajai judikatūrai, saskaņā ar kuru procesuālie noteikumi parasti tiek piemēroti visām tiesvedībām, kas tiek izskatītas datumā, kurā tie stājas spēkā, – atšķirībā no materiālajiem noteikumiem, kas parasti tiek interpretēti kā tādi, kas neattiecas uz situācijām, kas notikušas pirms to stāšanās spēkā⁹.

43. Tā kā Pamatlēmuma 4.a pantā ir tikai noteikti apstākļi, kādos nolēmuma, kas pieņemts tiesvedībā, kurā attiecīgā persona pati nav ieradusies, atzīšana un izpilde nevar tikt atteikta, minētā 4.a panta noteikumi ir jāuzskata par procesuāliem noteikumiem¹⁰.

44. Tādējādi Pamatlēmuma 4.a pants patiešām ir piemērojams pamatlietā aplūkotojai nodošanas procedūrai, kas joprojām tiek izskatīta.

45. Saistībā ar deklarāciju, ar kuru Itālijas Republika ir izmantojusi Pamatlēmuma 2009/299 8. panta 3. punktā paredzēto iespēju pārcelt tā piemērošanu to aizmugurisko nolēmumu atzīšanai un izpildei, ko pieņēmušas Itālijas kompetentās iestādes, vēlākais, līdz 2014. gada 1. janvārim, es neuzskatu, ka tā varētu izraisīt šī lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu nepieņemamību, pamatojoties uz to, ka tā pati par sevi Tiesas atbildi padarītu nelietderīgu pamatlīetas atrisināšanai.

46. Nav apstrīdēts, ka Pamatlēmuma 4.a pants no materiālā viedokļa var regulēt pamatlietā aplūkoto situācijas veidu. Turklāt 2014. gada 1. janvāris ir maksimālais termiņš un nekas netraucē Itālijas Republikai izvēlēties tuvāku datumu vai pat atsaukt savu deklarāciju.

47. Tādējādi ir skaidrs, ka Tiesas atbilde uz *Tribunal Constitucional* uzdotajiem jautājumiem, vēlākais, 2014. gada 1. janvārī būs lietderīga ne tikai, lai ļautu *Tribunal Constitucional* lemt par tajā iesniegto “recurso de amparo”, bet arī, lai ļautu izpildes tiesu iestādei lemt par nodošanas procedūru.

48. “Recurso de amparo”, kas ir jāuzskata *Tribunal Constitucional*, īpašais raksturs arī runā par labu šī lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamībai. Ar šo prasību šai tiesai ir jāveic konstitucionalitātes pārbaude, kuras laikā noteikti jāņem vērā Savienības tiesības, un it īpaši Harta, kā tas noteikts Spānijas Konstitūcijas 10. panta 2. punktā. Kā *Tribunal Constitucional* precizē savā lēmumā par prejudiciāla jautājuma uzdošanu, Savienības tiesību ņemšana vērā ir būtiska, lai noteiktu tiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu konstitucionāli aizsargājamo saturu¹¹.

9 — Tostarp skat. 2008. gada 12. augusta spriedumu lietā C-296/08 PPU *Santesteban Goicoechea* (Krājums, I-6307. lpp., 80. punkts un tajā minētā judikatūra).

10 — Pēc analogijas skat. 2004. gada 1. jūlija spriedumu apvienotajās lietās C-361/02 un C-362/02 *Tsapalos* un *Diamantakis* (Krājums, I-6405. lpp., 20. punkts). Pārņemot Eiropas Cilvēktiesību tiesas izmantoto terminoloģiju, Eiropas apcietināšanas ordera procedūra “neattiecas uz krimināltiesiskās apsūdzības pamatotību” un “prasītāja nodošana [kompetentajām] iestādēm [nav] ieinteresētajai personai noteikts sods par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, bet gan procedūra, kuras mērķis ir ļaut sprieduma izpildi” (skat. ECT 2008. gada 7. oktobra spriedumu lietā *Monedero Angora* pret Spāniju). Citiem vārdiem sakot, Eiropas apcietināšanas ordera procedūra neietekmē individa krimināltiesisko atbildību, bet tās mērķis ir atvieglot nolēmuma, kurš ir pieņemts attiecībā uz notiesāto personu, izpildi.

11 — Šajā saistībā skat. Guillén López, E., “The impact of the European Convention of Human Rights and the Charter of Fundamental Rights of the European Union on Spanish Constitutional law: make a virtue of necessity”, no: *Human rights protection in the European legal order: the interaction between the European and the national courts*, Intersentia, 2011, 309. lpp., kur tostarp precizēts, ka “līdz ar Lisabonas līguma ratifikācijas atļaušanu konstitucionālā likuma 1/2008 [..] 2. pantā ir noteikts, ka: “Saskaņā ar noteikumiem, kas paredzēti Spānijas Konstitūcijas 10. panta 2. punktā un Lisabonas līguma 1. panta 8. punktā, noteikumi saistībā ar Konstitūcijā atzītām pamattiesībām un pamatbrīvībām ir jāinterpretē atbilstoši Pamattiesību hartas noteikumiem” (334. lpp.).

49. Kontrole, kas jāveic *Tribunal Constitucional*, ir pielīdzināma tai, kādu konstitucionālā tiesa var izmantot, veicot likuma, ar kuru tiek transponēts Pamatlēmums 2009/299, konstitucionālītātes iepriekšējo pārbaudi. Ja šādas pārbaudes kārtīgai veikšanai šī tiesa ir uzdevusi Tiesai jautājumu par šī pamatlēmuma interpretāciju vai spēkā esamību, Tiesa acīmredzami piekritīs sniegt atbildi, lai gan termiņš minētā pamatlēmuma transponēšanai vēl nebūs beidzies¹².

50. Tā kā, manuprāt, šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir jāatzīst par pieņemamu, turpinājumā izvērtēšu *Tribunal Constitucional* uzdotos trīs jautājumus.

B – Par pirmo jautājumu

51. Uzdodot savu pirmo jautājumu, *Tribunal Constitucional* būtībā vēlas zināt, vai Pamatlēmuma 4.a panta 1. punkta a) un b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas šajā tiesību normā minētajos gadījumos liedz izpildes tiesu iestādei Eiropas apcietināšanas ordera izpildi pakļaut nosacījumam, ka personai, attiecībā uz kuru tas ir izdots, ir jābūt iespējai izmantot atkārtotu lietas izskatīšanu izdevējas dalībvalstī.

52. *Tribunal Constitucional* turpmāk izklāstītajā veidā pauž savas šaubas par atbildi, kas būtu jāsniedz uz šo jautājumu. Pirmkārt, tā uzskata, ka Pamatlēmuma 4.a panta 1. punktu varētu interpretēt gramatiski, tādējādi, ka ar to izpildes tiesu iestādei tiek liegts atteikt Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, bet tai ne obligāti tiek liegts paredzēt nosacījumus, piemēram, iespēju lūgt atkārtotu lietas izskatīšanu. Otrkārt, pat ja šāda gramatiskā interpretācija būtu jānoraida, Pamatlēmuma 1. panta 3. punkts varētu izraisīt šādu iznākumu.

53. Es nepiekrītu *Tribunal Constitucional* paustajām bažām attiecībā uz izpratni, kāda būtu piešķirama Pamatlēmuma 4.a panta 1. punktam. Šīs tiesību normas formulējuma, struktūras un mērķa pārbaude pierāda, ka tajā paredzētajos gadījumos izpildes tiesu iestāde vispārējā veidā nevar Eiropas apcietināšanas ordera izpildi pakļaut nosacījumam, ka personai, attiecībā uz kuru tas ir izdots, jābūt iespējai lūgt atkārtotu lietas izskatīšanu izdevējas dalībvalstī.

54. No Pamatlēmuma 4.a panta formulējuma izriet, ka tajā ir paredzēts fakultatīvs pamats tāda Eiropas apcietināšanas ordera, kas izdots, lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu vai piemērotu ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli, ja nolēmums pieņemts aizmuguriski, neizpildei. Šī iespēja ir saistīta ar četriem izņēmumiem, kad izpildes tiesu iestādei nav iespēju atteikt attiecīgā Eiropas apcietināšanas ordera izpildi.

55. Kā norādīts Pamatlēmuma 2009/299 preambulas 6. apsvērumā, Savienības likumdevējs vēlējās “[paredzēt] nosacījumus, saskaņā ar kuriem aizmuguriska nolēmuma atzīšanu un izpildi nedrīkstētu atteikt. Tie ir alternatīvi nosacījumi; ja viens no nosacījumiem ir izpildīts, tad izsniegšanas iestāde – aizpildot attiecīgo iedaļu Eiropas apcietināšanas orderī [...] – apstiprina, ka prasības ir vai tiks izpildītas, un tam vajadzētu būt pietiekami, lai izpildītu nolēmumu, pamatojoties uz savstarpējas atzīšanas principu”.

56. Pamatlēmuma 4.a panta 1. punkta a)–d) apakšpunktā paredzētos gadījumus var iedalīt divās kategorijās.

12 — Pēc analogijas attiecībā uz prasību par tiesiskuma pārbaudi, kura iesniegta *High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court)* (Apvienotā Karaliste) un kuras mērķis ir apstrīdēt direktīvas transponēšanu, lai gan šīs prasības iesniegšanas brīdī vēl nebija beidzies termiņš šīs direktīvas transponēšanai un nebija pieņemts neviens valsts pasākums minētās direktīvas transponēšanai, skat. 2008. gada 3. jūnija spriedumu lietā C-308/06 *Intertanko* u.c. (Krājums, I-4057. lpp., 33.–35. punkts), kā arī spriedumu lietā *Afton Chemical* (minēts iepriekš, 15.–17. punkts).

57. Pirmajā kategorijā ietilpst šīs tiesību normas a) un b) apakšpunkts. No tā izriet, ka izpildes tiesu iestāde nevar atteikties izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi, ja attiecīgā persona saņēma pavēsti vai citā veidā tika informēta par tiesvedības datumu un vietu un tika informēta, ka neierašanās gadījumā nolēmums var tikt pieņemts aizmuguriski, vai, ja attiecīgā persona, zinādama par paredzēto lietas izskatīšanu, bija pilnvarojusi sevi vai valsts ieceltu juriskonsultu aizstāvēt viņu lietas izskatīšanā, un minētais juriskonsults viņu patiešām aizstāvēja lietas izskatīšanā.

58. Ņemot vērā iesniedzējtiesas lēmumā norādīto pamatlīetas faktisko apstākļu aprakstu, prasītāja situācija konkrētāk atbilst Pamatlēmuma 4.a panta 1. punkta b) apakšpunktā paredzētajam gadījumam. Atgādinu, ka prasītājs bija pilnvarojis divus advokātus, kuri baudīja viņa uzticību un kuriem *Tribunale di Ferrara* paziņoja par turpmāku tiesvedības norisi, tādējādi viņš par to tika informēts. Tāpat ir pierādīts, ka prasītāju šie abi advokāti tiesvedības laikā patiešām pārstāvēja gan pirmajā instancē, gan turpmākajos apelācijas un kasācijas procesos.

59. Lasot Pamatlēmuma 4.a panta 1. punkta a) un b) apakšpunktu, jākonstatē, ka šo abu apakšpunktu formulējumā nekur nav minēta prasība, ka attiecīgajai personai šajos gadījumos būtu jābūt iespējai lūgt atkārtotu lietas izskatīšanu izdevējā dalībvalstī.

60. Visu Pamatlēmuma 4.a panta 1. punkta noteikumu izpēte liek secināt, ka šīs tiesību normas c) un d) apakšpunktā minētie gadījumi, kuri ietilpst otrajā kategorijā, patiesībā ir vienīgie, kad attiecīgā persona var izmantot tiesības lūgt atkārtotu lietas izskatīšanu.

61. Veids, kādā Savienības likumdevējs vēlējās aptvert šīs iespējas, lielā mērā atšķiras no loģikas, kas ir Pamatlēmuma 2002/584 5. panta 1. punkta pamatā. Atgādinu, ka ar šo tiesību normu, ievērojot zināmus nosacījumus, izpildes tiesu iestādei tika atļauts nodošanu pakļaut nosacījumam, ka izsniegšanas tiesu iestāde sniedz garantijas, ko uzskata par pietiekamām, lai garantētu personai, par kuru izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, ka tai būs iespēja lūgt lietas atkārtotu iztiesāšanu izsniegšanas dalībvalstī un ka tā tiks tiesāta klātienē. Tas, vai šīs garantijas ir pietiekamas, bija jāizvērtē izpildes tiesu iestādei.

62. Turpretī ar Pamatlēmuma 4.a panta 1. punkta c) un d) apakšpunktu tiek atcelta izpildes tiesu iestādes rīcības brīvība, un tai ir jāuzticas Eiropas apcietināšanas orderī ietvertajai informācijai. Tādējādi izpildes tiesu iestādei ir jāizpilda Eiropas apcietināšanas orderis, ja tajā būtībā ir norādīts, ka attiecīgā persona ir saņēmusi nolēmumu un, būdama skaidri informēta par tiesībām uz lietas atkārtotu izskatīšanu vai pārsūdzību, ir skaidri paziņojusi, ka neapstrīd nolēmumu, vai attiecīgajā termiņā nav lūgusi lietas atkārtotu izskatīšanu vai pārsūdzību, vai arī attiecīgā persona nav personīgi saņēmusi nolēmumu, bet viņa to saņems personīgi tūlīt pēc nodošanas un tiks skaidri informēta par savām tiesībām uz lietas atkārtotu izskatīšanu vai pārsūdzību, kā arī par termiņu, kurā viņai šāda tiesvedība jāpieprasa.

63. No Pamatlēmuma 4.a panta 1. punkta struktūras tādējādi izriet, ka tikai šīs tiesību normas c) un d) apakšpunktā tiek aplūkots gadījums, kad attiecīgā persona var lūgt atkārtotu lietas izskatīšanu, un ka, otrādi, minētās tiesību normas a) un b) apakšpunktā ir uzskaitīti gadījumi, kad attiecīgā persona šādas tiesības nevar izmantot. Jānorāda, ka attiecībā uz šiem abiem pēdējiem apakšpunktiem Savienības likumdevēja nostāja ir precīzāka, bet būtībā tā neatšķiras no nostājas, kas ir izklāstīta Pamatlēmuma 2002/584 5. panta 1. punktā. Šīs tiesību normas pretēja interpretācija pierāda, ka iespēja nodošanu pakļaut nosacījumam, ka ir jābūt atkārtotai lietas izskatīšanai, tika izslēgta jau gadījumā, kad attiecīgā persona saņēma pavēsti vai citādi tika informēta par tiesas sēdes, kurā tika pieņemts aizmugurisks nolēmums, datumu un vietu.

64. Pamatlēmuma 4.a panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā Savienības likumdevējs būtībā apstiprināja, ka gadījumā, ja attiecīgā persona zināja par paredzēto tiesvedību un tika informēta par to, ka neierašanās gadījumā var tikt pasludināts aizmugurisks nolēmums, vai ja tā, zinādama par paredzēto lietas izskatīšanu, bija pilnvarojusi juriskonsultu viņu aizstāvēt, ir jāuzskata, ka šī persona ir atteikusies piedalīties procesā un tādējādi viņa nevar izmantot tiesības lūgt atkārtotu lietas izskatīšanu.

65. Ja izpildes tiesu iestādei vispārējā veidā šajos gadījumos tiktu atļauts kā priekšnoteikumu attiecīgās personas nodošanai paredzēt iespēju lūgt atkārtotu lietas izskatīšanu, tas nozīmētu, ka tiktu pievienots vēl viens pamats, kas ļautu atteikt Eiropas apcietināšanas ordera izpildi. Tas būtu pretrunā Savienības likumdevēja skaidri apstiprinātajai gribai izsmeljošā veidā tiesiskās drošības iemeslu dēļ paredzēt gadījumus, kad ir jāuzskata, ka personas, kura nav ieradies uz tiesas sēdi, procesuālās tiesības nav pārkāptas un tādējādi Eiropas apcietināšanas orderis ir jāizpilda.

66. Savienības likumdevēja mērķi, pieņemot Pamatlēmuma 4.a pantu, apstiprina, ka tas nevēlējās izpildes tiesu iestādēm atstāt iespēju Eiropas apcietināšanas ordera izpildi pakļaut nosacījumam, ka persona, attiecībā uz kuru tas ir izdots, var lūgt atkārtotu lietas izskatīšanu.

67. Pieņemot Pamatlēmumu 2009/299, Savienības likumdevējs vēlējās labot Pamatlēmuma 2002/584 5. panta 1. punktā paredzētās sistēmas trūkumus un to uzlabot, tādējādi panākot labāku līdzsvaru starp mērķi stiprināt to personu procesuālās tiesības, pret kurām ierosināta krimināllieta, un mērķi veicināt tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās, īpaši uzlabojot tiesu nolēmumu savstarpēju atzīšanu dalībvalstīs¹³.

68. Kā norādīts Pamatlēmuma 2009/299 preambulas 3. apsvērumā, Savienības likumdevējs ir pamatojies uz konstatējumu, ka Pamatlēmums 2002/584 tā agrākajā redakcijā, ievērojot zināmus nosacījumus, ļāva “izpildes iestādei prasīt, lai izsniegšanas tiesu iestāde sniedz apstiprinājumu, ko uzskata par piemērotu, lai garantētu personai, par kuru izdots Eiropas apcietināšanas orderis, ka tai būs iespēja lūgt lietas atkārtotu izskatīšanu izsniegšanas dalībvalstī un ka tā tiks tiesāta klātienē”. Savienības likumdevējs norāda, ka šīs sistēmas ietvaros “par šādu apstiprinājumu piemērotību lēmums ir jāpieņem izpildes iestādei, un tādēļ ir grūti precīzi zināt, kad izpilde var tikt atteikta”.

69. Ņemot vērā šīs neskaidrības, kas varēja samazināt aizmuguriski pieņemtu tiesu nolēmumu savstarpējas atzīšanas mehānisma efektivitāti, Savienības likumdevējs uzskatīja par nepieciešamu “noteikt skaidrus un kopīgus pamatojumus aizmugurisku nolēmumu neatzīšanai”¹⁴. Tādējādi Pamatlēmuma 2009/299 mērķis ir “precizēt šādus kopīgus pamatojumus, lai dotu izpildes iestādēm iespēju izpildīt nolēmumu, kaut arī persona tiesā nav piedalījusies personiski, vienlaikus pilnīgi ievērojot personas tiesības uz aizstāvību”¹⁵.

70. Visas šīs norādes pierāda, ka, atceļot Pamatlēmuma 2002/584 5. panta 1. punktā paredzēto iespēju uz nodošanu ar nosacījumiem, Savienības likumdevējs vēlējās uzlabot aizmugurisko nolēmumu savstarpējo atzīšanu, vienlaikus stiprinot personu procesuālās tiesības. Tā izvēlētais risinājums izsmeljoši paredzēt gadījumus, kad Eiropas apcietināšanas ordera, kas izsniegts, lai izpildītu aizmugurisku nolēmumu, izpilde ir jāuzskata par tādu, kas neapdraud tiesības uz aizstāvību, nepieļauj saglabāt iespēju izpildes tiesu iestādei pakļaut šo izpildi nosacījumam, ka ir jābūt iespējai pārskatīt attiecīgo notiesāšanu, lai garantētu attiecīgās personas tiesības uz aizstāvību.

71. Iesniedzējtiesas lēmumā *Tribunal Constitucional* pauž iespēju, ka Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 3. punkts un Pamatlēmuma 2009/299 1. panta 2. punkts varētu ļaut saglabāt šādu iespēju.

13 — Skat. Pamatlēmuma 2009/299 1. panta 1. punktu.

14 — Skat. Pamatlēmuma 2009/299 preambulas 4. apsvērumu.

15 — Turpat.

72. Es atgādinu, ka no šiem abiem pantiem ar būtībā identisku saturu izriet, ka šo pamatlēmumu sekas negroza pienākumu ievērot pamattiesības un tiesību pamatprincipus, kas ir ietverti LES 6. pantā, kuru vidū ir personu, pret kurām ir ierosināta krimināllieta, tiesības uz aizstāvību. Iesniedzējtiesas tēze liek uzskatīt, ka pienākums ievērot pamattiesības varētu ļaut izpildes tiesu iestādēm atteikt Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, tostarp gadījumos, kas ir paredzēti Pamatlēmuma 4.a panta 1. punkta a)–d) apakšpunktā, ja attiecīgā persona nevar lūgt lietas atkārtotu izskatīšanu. Šī tēze faktiski liek uzdot jautājumu par šīs tiesību normas spēkā esamību, ņemot vērā Savienības tiesību sistēmā aizsargājamās pamattiesības, ciktāl ar minēto tiesību normu tiekot piešķirta nepietiekama tiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu un tiesību uz aizstāvību aizsardzība, kas ir otrā jautājuma priekšmets.

C – Par otro jautājumu

73. Uzdotot savu otro jautājumu, *Tribunal Constitucional* lūdz Tiesu nospriest, vai Pamatlēmuma 4.a panta 1. punkts atbilst prasībām, kas izriet no Hartas 47. panta otrās daļas un 48. panta 2. punkta.

74. Saskaņā ar skaidrojumiem, kas sniegti par šīm abām pēdējām tiesību normām¹⁶, Hartas 47. panta otrā daļa atbilst ECPAK 6. panta 1. punktam un Hartas 48. panta 2. punkts precīzāk atbilst ECPAK 6. panta 3. punktam. Saskaņā ar Hartas 52. panta 3. punktu, ciktāl tajā ir ietvertas tiesības, kas atbilst ECPAK garantētajām tiesībām, šo tiesību nozīme un apjoms ir tāds pats kā šajā konvencijā noteiktajām tiesībām, šis noteikums neliedz Savienības tiesībās paredzēt plašāku aizsardzību. Tādējādi, pirms pārbaudīt, vai Savienības tiesībām šajā jomā ir vai nav jāpiešķir plašāka aizsardzība, es izvērtēšu Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūru attiecībā uz garantijām, kādas būtu jāsniedz aizmuguriskiem nolēmumiem.

75. Vispārējos principus aizmugurisku nolēmumu jomā Eiropas Cilvēktiesību tiesa apkopoja 2006. gada 1. marta spriedumā lietā *Sejdovic* pret Itāliju¹⁷, un tie nesen tika apstiprināti tās 2012. gada 24. aprīļa spriedumā lietā *Haralampiev* pret Bulgāriju un 2012. gada 22. maija spriedumā lietā *Idalov* pret Krieviju.

76. Eiropas Cilvēktiesību tiesa uzskata, ka ““apsūdzētā” tiesības piedalīties tiesas sēdē izriet no visa [ECPAK 6.] panta priekšmeta un mērķa”¹⁸. Tā uzskata – “pat ja tiesvedība, kas notiek, apsūdzētajam klāt neesot, pati par sevi nav neatbilstoša [ECPAK] 6. pantam, tomēr nenoliedzami tiesiskums nav ievērots gadījumā, ja persona, kura ir notiesāta *in absentia*, no tiesas, kura ir izskatījusi lietu, vēlāk nevar saņemt jaunu apsūdzības pamatu izvērtējumu gan attiecībā uz lietas faktiem, gan juridisko vērtējumu, ja nav pierādīts, ka viņa būtu atteikusies no savām tiesībām ierasties tiesā un sevi aizstāvēt [..] vai būtu mēģinājusi izvairīties no tiesas”¹⁹.

77. Turklāt šī Tiesa uzskata, ka “pienākums nodrošināt apsūdzētajam tiesības atrasties tiesu zālē – vai nu pirmās iztiesāšanas laikā, vai pārsūdzības laikā – ir viens no būtiskākajiem [ECPAK] 6. panta apstākļiem [..]. Tādējādi atteikums atsākt tiesvedību, kas tika izskatīta, apsūdzētajam klāt neesot, neesot nekādām norādēm par to, ka apsūdzētais būtu atteicies no savām tiesībām piedalīties tiesvedībā, ir uzskatāma par “kliedošu tiesiskuma neesamību”, kas tiesvedību padara “par acīmredzami neatbilstošu [ECPAK] 6. panta noteikumiem vai tajā ietvertajiem principiem”²⁰.

16 — Skat. paskaidrojumus attiecībā uz Pamattiesību hartu (OV 2007, C 303, 17. lpp.).

17 — *Recueil des arrêts et décisions*, 2006-II.

18 — Skat. iepriekš minētos ECT spriedumus lietā *Sejdovic* pret Itāliju (81. punkts) un lietā *Haralampiev* pret Bulgāriju (30. punkts).

19 — Skat. ECT spriedumu lietā *Sejdovic* pret Itāliju (minēts iepriekš, 82. punkts).

20 — Skat. iepriekš minētos ECT spriedumus lietā *Sejdovic* pret Itāliju (84. punkts) un lietā *Haralampiev* pret Bulgāriju (31. punkts).

78. Turklāt no Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras izriet, ka “ne [ECPAK] 6. panta teksts, ne saturs neliedz personai pēc savas brīvas gribas tiešā veidā vai klusējot atteikties no garantijām uz lietas taisnīgu izskatīšanu [..]. Tomēr, lai atteikšanās no tiesībām piedalīties tiesvedībā būtu spēkā esoša atbilstoši [ECPAK], tai ir jānotiek nepārprotamā veidā un tai ir jāpiemēro minimālās garantijas atkarībā no tās nozīmības [..]. Turklāt tā nevar būt pretrunā nevienai no nozīmīgām sabiedrības interesēm”²¹. Eiropas Cilvēktiesību tiesa arī nosprieda, ka – “pirms var tikt uzskatīts, ka apsūdzētais ar savu uzvedību ir netieši atteicies no [ECPAK] 6. pantā paredzētām būtiskām tiesībām, ir jāpierāda, ka viņš varēja saprātīgi paredzēt, kādas būs sekas šādai viņa uzvedībai”²².

79. Izvērtējot, vai attiecīgā valsts tiesvedība atbilst lietas taisnīgas izskatīšanas prasībām ECPAK 6. panta izpratnē, Eiropas Cilvēktiesību tiesa piešķir lielu nozīmi tam, lai apsūdzētā nepiedalīšanās tiesvedībā netiktu sodīta, atņemot viņam tiesības saņemt juridisku palīdzību²³. “Lai gan ikvienas apsūdzētās personas tiesības uz efektīvu advokāta, kuru nepieciešamības gadījumā ieceļ oficiāli, aizstāvību nav absolūtas, tas ir viens no lietas taisnīgas izskatīšanas pamatelementiem. Apsūdzētais nezaudē tiesības izmantot šīs tiesības tikai tādēļ, ka nav piedalījies tiesas sēdē”²⁴. Eiropas Cilvēktiesību tiesa uzskata, ka, “lai [..] krimināltiesību sistēma būtu tiesiska, ir ļoti būtiski, lai apsūdzētais tiktu atbilstoši aizstāvēts gan pirmajā instancē, gan apelācijā”²⁵. Tādējādi, “pat ja likumdevējam ir jāmazina nepamatotas neierašanās gadījumi, tas šādus gadījumus nevar sodīt, atkāpjoties no tiesībām saņemt juridisku palīdzību”²⁶, un “tiesām ir jānodrošina tiesvedības tiesiskums un attiecīgi jānodrošina, lai advokātam, kurš ir ieradies tiesas sēdē, lai acimredzami aizstāvētu apsūdzēto viņa prombūtnes gadījumā, tiktu sniegta iespēja to darīt”²⁷.

80. Ņemot vērā šos apstākļus, es uzskatu, ka Pamatlēmuma 4.a panta 1. punkts atbilst ne tikai Eiropas Cilvēktiesību tiesas izvirzītajām prasībām, bet arī tās kodificē, lai garantētu to piemērošanu Eiropas apcietināšanas ordera, kas izsniegts, lai izpildītu aizmugurisku nolēmumu, izpildes gadījumā.

81. Tādējādi šīs tiesību normas a) un b) apakšpunktā ir paredzēti nosacījumi, ar kādiem var uzskatīt, ka attiecīgā persona brīvprātīgi un nepārprotami ir atteikusies piedalīties tiesvedībā, tādējādi tā vairs nevar pieprasīt lietas atkārtotu izskatīšanu. Pamatlēmuma 4.a panta 1. punkta b) apakšpunkts vājina tā 4.a panta 1. punkta a) apakšpunktu, paredzot gadījumu, kad attiecīgā persona, zinādama par paredzēto tiesvedību, apzināti ir izvēlējusies, lai viņu pārstāvētu advokāts, tā vietā, lai pati ierastos tiesvedībā²⁸, kas pierāda, ka šī persona ir atteikusies personīgi piedalīties savā tiesvedībā, vienlaikus nodrošinot savas tiesības uz aizstāvību. Visbeidzot, Pamatlēmuma 4.a panta 1. punkta c) un d) apakšpunkta mērķis ir aplūkot gadījumus, kad attiecīgajai personai, neatsaucoties uz šīs tiesību normas a) vai b) apakšpunktu, ir tiesības uzsākt lietas atkārtotu izskatīšanu vai pārsūdzību.

21 — Skat. iepriekš minētos ECT spriedumus lietā *Sejdovic* pret Itāliju (86. punkts) un lietā *Haralampiev* pret Bulgāriju (32. punkts). Tāpat skat. ECT spriedumu lietā *Idalov* pret Krieviju (minēts iepriekš, 172. punkts).

22 — Skat. ECT spriedumu lietā *Idalov* pret Krieviju (minēts iepriekš, 173. punkts). Tāpat šajā saistībā skat. iepriekš minētos ECT spriedumus lietā *Sejdovic* pret Itāliju (87. punkts) un lietā *Haralampiev* pret Bulgāriju (33. punkts).

23 — Turklāt skat. ECT 2001. gada 14. jūnija spriedumu lietā *Medenica* pret Šveici (*Recueil des arrêts et décisions*, 2001-VI), kur šī tiesa saistībā ar attiecīgo personu, kura laikus tika informēta par pret viņu vērstajām kriminālapšūdzībām un tiesvedības datumu, noteica, ka “debašu laikā [viņas] aizstāvību nodrošināja divi viņas izvēlēti advokāti” (56. punkts).

24 — Tostarp skat. ECT 2001. gada 13. februāra spriedumu lietā *Krombach* pret Franciju (*Recueil des arrêts et décisions*, 2001-II, 89. punkts). Skat. arī ECT spriedumu lietā *Sejdovic* pret Itāliju (minēts iepriekš, 91. punkts).

25 — Tostarp skat. ECT spriedumu lietā *Sejdovic* pret Itāliju (minēts iepriekš, 91. punkts).

26 — Tostarp skat. ECT 1999. gada 21. janvāra spriedumu lietā *Van Geyseghe* pret Beļģiju (*Recueil des arrêts et décisions*, 1999-I, 34. punkts) un spriedumu lietā *Krombach* pret Franciju (minēts iepriekš, 89. punkts), kā arī – šajā pašā saistībā – ECT spriedumu lietā *Sejdovic* pret Itāliju (minēts iepriekš, 92. punkts).

27 — Tostarp skat. ECT spriedumu lietā *Sejdovic* pret Itāliju (minēts iepriekš, 93. punkts).

28 — Skat. Pamatlēmuma 2009/299 preambulas 10. apsvērumu.

82. Atbilstoši Pamatlēmuma 2009/299 1. panta 1. punktā noteiktajiem mērķiem Pamatlēmuma 4.a panta 1. punkts tādējādi ļauj pastiprināt personu, pret kurām ir ierosināta krimināllieta, procesuālās tiesības, pielīdzinot Savienības tiesības aizsardzības standartam, kuru Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir noteikusi savā judikatūrā, vienlaikus atvieglojot tiesu sadarbību krimināllietās, tostarp uzlabojot tiesu nolēmumu savstarpēju atzišanu starp dalībvalstīm.

83. Es uzskatu, ka Savienības likumdevēja izvēlētais aizsardzības standarts ir pietiekams un piemērots, lai sasniegtu iepriekš minētos mērķus, un, lai tiktu ievērota Hartas 47. panta otrā daļa un 48. panta 2. punkts, nav jāizvēlas plašāka tiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu un tiesību uz aizstāvību aizsardzība, piemēram, tiesības lūgt lietas atkārtotu izskatīšanu padarot par absolūtu prasību, pilnīgi neatkarīgi no attiecīgās personas uzvedības.

84. Papildus tam, ka es neredzu iemeslus, lai ietu tālāk par Eiropas Cilvēktiesību tiesas pieņemto izsvērto nostāju, Tiesa nevar pamatoties uz dalībvalstīm kopīgām konstitucionālajām tradīcijām, lai piemērotu plašāku aizsardzības līmeni. Apstākļi, ka Pamatlēmuma 2009/299 pamatā bija septiņu dalībvalstu iniciatīva un ka to pieņēma visas dalībvalstis, ļauj pietiekami noteikti secināt, ka liela daļa dalībvalstu nepiekrīt tādai pašai koncepcijai, kādu *Tribunal Constitucional* ir izvirzījusi savā judikatūrā²⁹.

85. Manuprāt, Pamatlēmuma 4.a panta 1. punkts tādējādi neizraisa nekādu kritiku attiecībā uz tā spēkā esamības izvērtējumu, ņemot vērā Hartas 47. panta otro daļu un 48. panta 2. punktu.

86. Turklāt norādu, ka, ciktāl Pamatlēmuma 4.a panta 1. punkts izsmelošā un atbilstošā veidā no pamattiesību aizsardzības viedokļa regulē jautājumu par tiesībām uzsākt lietas atkārtotu izskatīšanu, izpildot Eiropas apcietināšanas orderi, kas izsniegts, lai izpildītu nolēmumu, kas pieņemts aizmuguriskā tiesvedībā, Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 3. punktam un Pamatlēmuma 2009/299 1. panta 2. punktam nebūtu jāļauj izpildes tiesu iestādēm izvairīties no Pamatlēmuma 4.a panta 1. punkta piemērošanas par labu tiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu stingrākai koncepcijai, sistemātiski pieprasot iespēju lūgt atkārtotu lietas izskatīšanu izdevējas dalībvalstī, ja Eiropas apcietināšanas orderi ir norādīts, ka attiecīgā persona atrodas kādā no šīs pēdējās tiesību normas a)–d) apakšpunktā minētajiem gadījumiem.

87. Šobrīd ir jānosaka, vai Hartas 53. pants sniedz iespēju *Tribunal Constitucional*, īstenojot Pamatlēmumu, atstāt spēkā tās sniegto Spānijas Konstitūcijas 24. panta 2. punkta interpretāciju, saskaņā ar kuru aizmuguriski notiesātas personas nodošanai ir jānotiek ar nosacījumu, ka notiesāšanu var pārskatīt izdevējas dalībvalstī.

D – Par trešo jautājumu

88. Uzdotot trešo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā lūdz Tiesai nospriest, vai Hartas 53. pants izpildes tiesu iestādei, piemērojot savas valsts konstitucionālās tiesības, ļauj Eiropas apcietināšanas ordera izpildi pakļaut nosacījumam, ka persona, uz kuru tas attiecas, var lūgt atkārtotu lietas izskatīšanu izdevējā dalībvalstī, lai gan šāda nosacījuma piemērošanu neļauj Pamatlēmuma 4.a panta 1. punkts.

89. Tādējādi ar šo jautājumu Tiesa tiek aicināta precizēt, kāds saturs un juridiskā piemērojamība ir jāpiešķir Hartas 53. pantam.

90. Iesniedzējtiesas lēmumā *Tribunal Constitucional* norāda trīs dažādas šī panta interpretācijas iespējas.

29 — Citiem vārdiem sakot, atkārtojot terminoloģiju, kādu Tiesa ir izmantojusi savā 2010. gada 14. septembra sprieduma lietā C-550/07 P *Akzo Nobel Chemicals* un *Akros Chemicals*/Komisija (Krājums, I-8301. lpp.) 74. punktā, debātes, kas notika Tiesā saistībā ar šo tiesvedību, neatklāja “nekādu dominējošu tendenci” 27 dalībvalstu tiesību sistēmās, kas runātu par labu *Tribunal Constitucional* interpretācijai.

91. Saskaņā ar pirmo interpretāciju Hartas 53. pants tiktu pielīdzināts klauzulai, ar kuru paredz minimālu aizsardzības normatīvu, kas ir raksturīgs starptautiskiem cilvēktiesību aizsardzības instrumentiem, piemēram, klauzulai, kas ietverta ECPAK 53. pantā³⁰. Tādējādi Harta noteiktu minimālo standartu, ļaujot dalībvalstīm piemērot augstāku aizsardzības standartu, kas izriet no to konstitūcijām, šādi izvairoties no regresijas pamattiesību aizsardzības līmenī.

92. Šādā gadījumā Hartas 53. pants ļautu dalībvalstij Eiropas apcietināšanas ordera, kas izsniegts, lai izpildītu aizmugurisku nolēmumu, izpildi pakļaut nosacījumiem, kuru mērķis būtu izvairīties no interpretācijas, kas ierobežotu vai apdraudētu tās konstitūcijā atzītas pamattiesības, nepastāvot vajadzībai augstāku aizsardzības līmeni, kāds ir spēkā šajā dalībvalstī, noteikti paplašināt attiecībā uz citām dalībvalstīm, izmantojot Tiesas starpniecību, kura pārņemtu šo aizsardzību. Šāda nostāja liktu uzskatīt, ka situācijā, kad Tiesa neuzskata par nepieciešamu, lai Savienības tiesībās tiktu piešķirta plašāka aizsardzība kādām pamattiesībām, salīdzinot ar standartu, kas izriet no ECPAK, Hartas 53. pants ļautu dalībvalstij nodrošināt šādu augstāku šo pamattiesību aizsardzību, piemērojot savu konstitūciju³¹.

93. Saskaņā ar Hartas 53. panta otro interpretāciju tiktu uzskatīts, ka tās mērķis ir ierobežot attiecīgās Hartas un dalībvalstu konstitūciju piemērošanas jomas, pamatojoties uz tās 51. pantu, atgādinot, ka Savienības tiesību piemērošanas jomā piemērojama pamattiesību aizsardzības standarts izriet no Hartas. Turpretī ārpus Savienības tiesību piemērošanas jomas Harta neliekot šķēršļus tam, lai tiktu īstenots dalībvalsts konstitūcijā paredzētais pamattiesību aizsardzības standarts. *Tribunal Constitucional* uzskata, ka šādas Hartas 53. panta interpretācijas, ko izskaidrotu Savienības tiesību vienveidīgas piemērošanas prasība, trūkumi būtu, pirmkārt, paša juridiskā satura atņemšana šim pantam un tādējādi tas kļūtu lieks, ņemot vērā Hartas 51. pantu, un, otrkārt, tas, ka tiktu atzīts, ka Harta dalībvalstīs varētu samazināt pamattiesību, kas izriet no to konstitucionālajām tiesību normām, aizsardzības līmeni.

94. Minētā Hartas 53. panta interpretācija nozīmētu, ka *Tribunal Constitucional* būtu jāpielāgo sava judikatūra saistībā ar Spānijas Konstitūcijas 24. panta interpretāciju, piemērojot Pamatlēmuma 4.a pantu. Turpretī ārpus Pamatlēmuma piemērošanas jomas tā varētu brīvi piemērot augstāku pamattiesību aizsardzības līmeni.

95. Ar trešo *Tribunal Constitucional* piedāvāto Hartas 53. panta interpretāciju tiktu piemērota viena vai otra no abām pirmajām interpretācijām atkarībā no attiecīgo pamattiesību aizsardzības konkrētās problēmas pazīmēm un konteksta, kādā ir jāveic dominējošā aizsardzības līmeņa izvērtēšana³².

96. Manuprāt, stingri jānoraida *Tribunal Constitucional* piedāvātā pirmā interpretācija.

97. Šī interpretācija apdraudētu Savienības tiesību pārākuma principu, ciktāl tā nozīmētu, ka katrā atsevišķā gadījumā prioritāte būtu jādod tiesību normai, kas piešķir augstāku aizsardzības līmeni attiecīgajām pamattiesībām. Atsevišķos gadījumos tādējādi tiktu atzīts valstu konstitūciju pārākums pār Savienības tiesībām.

30 — Saskaņā ar ECPAK 53. pantu “nekas šajā Konvencijā nav iztulkojams kā ierobežojums vai atkāpšanās no jebkurām cilvēktiesībām un pamatbrīvībām, kas ir atzītas saskaņā ar jebkuras Augstās Līgumslēdzējas Puses likumiem vai jebkuru citu līgumu”.

31 — *Tribunal Constitucional* šajā saistībā atsaucas uz 2003. gada 12. jūnija spriedumu lietā C-112/00 *Schmidberger* (*Recueil*, I-5659. lpp., 74. punkts), 2007. gada 11. decembra spriedumu lietā C-438/05 *International Transport Workers' Federation un Finnish Seamen's Union* (Krājums, I-10779. lpp., 45. punkts) un 2007. gada 18. decembra spriedumu lietā C-341/05 *Laval un Partneri* (Krājums, I-11767. lpp., 93. punkts). No šajos spriedumos norādītajiem punktiem izriet, ka pamattiesību aizsardzība ir tiesiskas intereses, kas principā attaisno ierobežojumu Savienības tiesībās noteiktajiem pienākumiem, pat saistībā ar Līgumā garantētajām pamatbrīvībām, piemēram, brīvu preču kustību vai pakalpojumu sniegšanas brīvību.

32 — *Tribunal Constitucional* šajā saistībā min 2004. gada 14. oktobra spriedumu lietā C-36/02 *Omega* (Krājums, I-9609. lpp., 37. un 38. punkts), kā arī spriedumu lietā *Pupino* (minēts iepriekš, 60. punkts).

98. Tomēr no iedibinātās judikatūras izriet, ka valstu tiesību normu, pat ja tām ir konstitucionāls raksturs, izmantošana, lai ierobežotu Savienības tiesību normu piemērojamību, nozīmētu, ka tiktu apdraudēta šo tiesību vienveidība un efektivitāte un tādējādi nevar tikt pieļauta³³.

99. Es uzskatu, ka Hartas 53. pants nav jāsaprot kā klauzula, kuras priekšmets ir regulēt kolīziju starp, pirmkārt, atvasināto tiesību normu, ar kuru, to interpretējot atbilstoši Hartai, tiktu noteikts attiecīgs pamattiesību aizsardzības standarts, un, otrkārt, valsts konstitūcijas normu, kurā šim pašam pamattiesībām būtu paredzēts augstāks aizsardzības līmenis. Šādā gadījumā ne šī panta mērķis, ne sekas nav tādas, kas sniegtu prioritāti no valsts konstitūcijas izrietošai normai, kas sniedz lielāku aizsardzību. Ja tiktu atzīts pretējais, tas nozīmētu, ka netiktu ievērota pastāvīgā Tiesas judikatūra saistībā ar Savienības tiesību pārkāpumu.

100. Šajā saistībā es norādu, ka no Hartas 53. panta redakcijas nekādi neizriet, ka tā būtu jāsaprot tādējādi, ka ar to tiek ieviests izņēmums no Savienības tiesību pārkāpuma principa. Gluži pretēji, var uzskatīt, ka Hartas izstrādātāji izvēlējās vārdus “attiecīgās to piemērošanas jomās”, lai neapdraudētu šo principu³⁴. Turklāt minētais princips, kāds tas izriet no Tiesas judikatūras, ir apstiprināts deklarācijās, kuras tika pievienotas starpvaldību konferences, kura pieņēma 2007. gada 13. decembrī parakstīto Lisabonas līgumu, Nobeiguma aktam³⁵.

101. Pirmā *Tribunal Constitucional* izvirzītā interpretācija arī apdraudētu Savienības tiesību vienveidīgu un efektīvu piemērošanu dalībvalstīs.

102. Runājot par šo lietu, tās rezultātā tiktu būtiski apdraudēta Pamatlēmuma 4.a panta 1. punktā noteiktā aizsardzības standarta vienveidība un tas varētu radīt šķērslī Eiropas apcietināšanas orderu, kas izsniegti, lai izpildītu aizmuguriskus nolēmumus, izpildei.

103. Šādas interpretācijas dēļ dalībvalstīm tiktu atstāta ievērojama rīcības brīvība atteikt nodošanu aizmugurisku nolēmumu gadījumā. Ņemot vērā tiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu aizsardzības standartu aizmugurisku nolēmumu gadījumā, kas izriet no Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūras un pašas Pamatlēmuma 2009/299 pieņemšanas, lielākā daļa dalībvalstu acīmredzot personai, kura ir notiesāta aizmuguriski, nepiešķirtu tiesības lūgt atkārtotu lietas izskatīšanu, ja šī persona ir nemaldīgi atteikusies piedalīties tiesvedībā. Tādējādi piedāvātās interpretācijas dēļ tiktu paralizēta Spānijas tiesu iestāžu veikta Eiropas apcietināšanas orderu, kas izsniegti, lai izpildītu aizmuguriskus nolēmumus, izpilde, jo izdevējas dalībvalstis nevarētu attiecīgajām personām nodrošināt atkārtotu lietas izskatīšanu. Turklāt šāda veida daudzšķautņainas sistēmas izveide mudinātu noziedzīgu nodarījumu izdarītājus patverties dalībvalstīs, kuru konstitucionālo tiesību normas sniedz labāku aizsardzību nekā citās valstīs, tādējādi apdraudot Pamatlēmuma efektivitāti³⁶.

104. Šī pirmā Hartas 53. panta interpretācija arī apdraudētu tiesiskās drošības principu, ciktāl dalībvalsts varētu atteikties piemērot atvasināto tiesību normu, lai arī tā atbilst Hartā garantētajām pamattiesībām, pamatojoties uz to, ka tā pārkāpj kādu no tās konstitucionālo tiesību normām.

33 — Tostarp skat. 1970. gada 17. decembra spriedumu lietā 11/70 *Internationale Handelsgesellschaft* (*Recueil*, 1125. lpp., 3. punkts), 1996. gada 2. jūlija spriedumu lietā C-473/93 *Komisija/Luksemburga* (*Recueil*, I-3207. lpp., 38. punkts) un 2010. gada 8. septembra spriedumu lietā C-409/06 *Winner Wetten* (*Krājums*, I-8015. lpp., 61. punkts).

34 — Šajā ziņā skat. Ladenburger, C., “European Union Institutional Report”, no: *The Protection of Fundamental Rights Post-Lisbon: The Interaction between the Charter of Fundamental Rights of the European Union, the European Convention on Human Rights and National Constitutions*, Tartu University Press, XXV FIDE kongresa ziņojumi, Tallina, 2012, 1. sējums, 141. lpp., īpaši 175. lpp. un zemsvītras piezīme 124. lpp.

35 — Skat. 17. deklarāciju par [tiesību aktu] pārkāpumu.

36 — Skat. Tinsley, A., “Note on the reference in case C-399/11 Melloni”, no: *New Journal of European Criminal Law*, 3. sējums, 1. izd., 2012, 19. lpp., it īpaši 28. lpp. Autors atsaucas uz Arroyo Jiménez rakstu ar nosaukumu “Sobre la primera cuestión prejudicial planteada por el Tribunal Constitucional – Bases, contenido y consecuencias”, no: *Revista Para el Análisis del Derecho*, Barcelona, 2011. gada oktobris.

105. Vispārīgākā veidā pirmā *Tribunal Constitucional* ierosinātā interpretācija ir pretrunā tradicionālām pamattiesībām nodrošināmā aizsardzības līmeņa Savienības ietvaros izvērtēšanas metodēm.

106. Pat ja ir taisnība, ka Hartā aizsargāto tiesību interpretācijai ir jātiecas sasniegt augstāku aizsardzības līmeni, kā var secināt no Hartas 52. panta 3. punkta, kā arī no skaidrojumiem saistībā ar tās 52. panta 4. punktu, tomēr ir jāprecizē, ka ir jārikojas atbilstoši Savienības tiesībās pieņemtajam aizsardzības līmenim, kā tas turklāt ir precizēts šajos pašos skaidrojumos.

107. Šeit tiek atgādināts princips, kurš ilglaicīgi bija pamats pamattiesību interpretācijai Savienībā, proti, princips, ka pamattiesību aizsardzība Savienībā ir jānodrošina, ņemot vērā tās struktūru un mērķus³⁷. Šajā nozīmē nav nebūtiski, ka Hartas preambulā ir minēti Savienības galvenie principi, tostarp brīvības, drošības un tiesiskuma telpas izveide.

108. Tādējādi nav iespējams spriest tikai saistībā ar augstāku vai zemāku pamattiesību aizsardzības līmeni, neņemot vērā prasības, kas ir saistītas ar Savienības darbību, un Savienības tiesību specifiku.

109. Aizsargājamās pamattiesības un tām piešķiramais aizsardzības līmenis atspoguļo attiecīgās sabiedrības izvēli saistībā ar taisnīgu līdzsvaru, kas sasniedzams starp indivīdu interesēm un sabiedrības, kurai tie pieder, interesēm. Šī noteikšana ir cieši saistīta ar vērtējumu, kas ir raksturīgs attiecīgajai tiesību sistēmai, tostarp ņemot vērā tās sociālo, kultūras un vēstures kontekstu, un tādējādi to nevar automātiski pārnest uz citiem kontekstiem³⁸.

110. Ja Hartas 53. pants tiktu interpretēts tādējādi, ka tas ļauj dalībvalstīm Savienības tiesību piemērošanas jomā piemērot savu konstitucionālo tiesību normu, ar kuru attiecīgajām pamattiesībām tiek nodrošināts augstāks aizsardzības līmenis, tas nozīmētu, ka tādējādi tiktu ignorēts, ka pastāvīgais uzdevums noteikt sasniedzamo pamattiesību aizsardzības līmeni ir cieši atkarīgs no konteksta, kādā tas ir veicams.

111. Tādējādi, pat ja mērķis ir tiekties uz augstāku pamattiesību aizsardzības līmeni, Savienības tiesību īpatnības nosaka, ka aizsardzības līmenis, kas izriet no valsts konstitūcijas interpretācijas, nav automātiski pārnesams Savienības līmenī, ne arī pretnostatāms, piemērojot Savienības tiesības.

112. Attiecībā uz novērtējumu pamattiesību aizsardzības līmenim, kāds ir jānodrošina Savienības tiesību sistēmā, ir jāņem vērā īpašās intereses, kas vada Savienības darbību. Tas tostarp izriet arī no obligātās Savienības tiesību un prasību, kas ir saistītas ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpas izveidi, vienveidīgas piemērošanas. Šīs īpašās intereses liek veidot pamattiesību aizsardzības līmeni, ņemot vērā dažādās iesaistītās intereses.

113. Pamatlēmums 2009/299 tieši pierāda, ka pamattiesību aizsardzības līmenis ir jānosaka nevis abstrakti, bet gan veidā, kas ir pielāgots prasībām saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpas izveidi.

114. Šajā ziņā ir acīmredzama saikne starp dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu saistībā ar indivīdu tiesībām kriminālprocesā un savstarpējās uzticības pastiprināšanu šajās valstīs.

37 — Spriedums lietā *Internationale Handelsgesellschaft* (minēts iepriekš, 4. punkts).

38 — Skat. Widmann, A.-M., "Article 53: undermining the impact of the Charter of Fundamental Rights", no: *Columbia journal of European law*, 8. sējums, 2002, Nr. 2, 342. lpp., it īpaši 353. lpp., kā arī Van De Heyning, C., "No place like home – Discretionary space for the domestic protection of fundamental rights", no: *Human rights protection in the European legal order: the interaction between the European and the national courts*, minēts iepriekš, 65. lpp., īpaši 81. lpp.

115. Kā norādīts Pamatlēmuma preambulas 10. apsvērumā, “Eiropas apcietināšanas ordera mehānisma īstenošanas pamatā ir augsta dalībvalstu savstarpēja uzticība”. Turklāt Tiesai ir bijusi iespēja precizēt, ka Pamatlēmuma mērķis ir atvieglot un pasteidzināt tiesu sadarbību un ka tā mērķis tādējādi ir veicināt Savienībai piešķirtā mērķa sasniegšanu – kļūt par brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, pamatojoties uz paaugstinātu uzticības līmeni starp dalībvalstīm³⁹.

116. Šādā perspektīvā kopēja paaugstināta tiesību uz aizstāvību aizsardzības standarta noteikšana Savienības līmenī pastiprina uzticību, ko izpildes tiesu iestāde ietver procesa, kas ir spēkā izdevējā dalībvalstī, kvalitātē.

117. Kā pamatoti norāda Spānijas valdība, Pamatlēmuma 2009/299 mērķis ir atrisināt problēmu, ko rada dažāda līmeņa aizsardzība, izpildot Eiropas apcietināšanas orderi aizmuguriskas notiesāšanas gadījumā. Šis pamatlēmums ir daļa no pasākumiem, kuru mērķis ir izveidot Eiropas procesuālo sistēmu, kas ir nepieciešama, lai padarītu efektīvākus tiesiskās sadarbības mehānismus Savienībā. Nepastāvot procesuālo garantiju saskaņošanai, Savienība tikai ar grūtībām varētu iet tālāk savstarpējās atzišanas principa piemērošanā un patiesas brīvības, drošības un tiesiskuma telpas izveidē. Tas turklāt ir iemesls, kādēļ LESD 82. panta 2. punktā ir paredzēts, ka “tiklāt, cik tas ir nepieciešams, lai veicinātu tiesas spriedumu un lēmumu savstarpēju atzišanu, kā arī policijas un tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās, kam ir pārrobežu aspekts, Eiropas Parlaments un Padome [...] var noteikt minimālos noteikumus”, kas turklāt var attiekties uz indivīdu tiesībām kriminālprocesā.

118. Pamatlēmums 2009/299 ietilpst šajā sistēmā, jo tā mērķis ir ne tikai nodrošināt Eiropas apcietināšanas orderu izpildi aizmuguriskas notiesāšanas gadījumā, bet arī nodrošināt attiecīgo personu pamattiesību, piemēram, tiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu un tiesību uz aizstāvību pienācīgu aizsardzību.

119. Lai saskaņotu šos mērķus, Savienības likumdevējs ir noteicis tādu attiecīgo pamattiesību aizsardzības līmeni, kas neapdraud Eiropas apcietināšanas ordera mehānisma efektivitāti.

120. Šajā saistībā es piekritu Spānijas valdības viedoklim, kura norāda, ka, pat ja ir jānodrošina dalībvalstu pieņemto tiesu nolēmumu izpilde, turklāt pilnībā ievērojot apsūdzēto pamattiesības kriminālprocesā, tomēr nav nepieciešams, lai procesuālās garantijas, kādas piemīt šīm personām, tiktu izmantotas vienīgi, lai izvairītos no tiesvedības. Protams, ka ir jāievēro pamattiesības, tomēr vienlaikus ir jārikojas tādējādi, lai pārrobežu dimensijas, kāda ir brīvības, drošības un tiesiskuma telpai, ietvaros procesuālās garantijas netiktu izmantotas nolūkā radīt šķērslī tiesas nolēmumu izpildei.

121. Pamatlēmuma 4.a pants precīzi atbilst šīm rūpēm nodrošināt labāku Eiropas apcietināšanas orderu, kas izsniegti, lai izpildītu aizmuguriskus nolēmumus, izpildi, vienlaikus šim mērķim pielāgotā veidā stiprinot attiecīgo personu procesuālās tiesības.

122. Tāda Hartas 53. panta interpretācija, kas izpildes tiesu iestādei, piemērojot valsts konstitucionālo tiesību normu, ļautu vispārējā veidā Eiropas apcietināšanas ordera, kas izsniegts, lai izpildītu aizmugurisku nolēmumu, izpildei paredzēt nosacījumu, ka personai, attiecībā uz kuru tas izdots, jābūt iespējai lūgt atkārtotu lietas izskatīšanu izdevējas dalībvalstī, sagrautu Pamatlēmuma 4.a pantā panākto līdzsvaru un tādējādi nav pieņemama.

123. Es arī precizēju, ka Pamatlēmuma preambulas 12. apsvērumš nav jāsaprot tādējādi, ka ar to tiek apstiprināta *Tribunal Constitucional* piedāvātā pirmā interpretācija. Saskaņā ar šo apsvērumu šis pamatlēmums “dalībvalstīm neliedz piemērot to konstitucionālos noteikumus attiecībā uz taisnīgu tiesu”. Minētais apsvērumš, manuprāt, ir jāinterpretē saistībā ar minētā pamatlēmuma 1. panta

39 — Tostarp skat. 2012. gada 28. jūnija spriedumu lietā C-192/12 PPU *West* (53. punkts un tajā minētā judikatūra).

3. punktu. Bet mēs iepriekš redzējām, ka šai tiesību normai lielā mērā tiek atņemta tās lietderīgā iedarbība, ciktāl, lai izpildītu Eiropas apcietināšanas orderi, kas izsniegts, lai izpildītu aizmugurisku nolēmumu, tiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu aizsardzības standartam Savienībā ir noteikta kopīga definīcija, pieņemot Pamatlēmuma 4.a panta 1. punktu.

124. Papildus Hartas 53. panta interpretācijai *Tribunal Constitucional* uzdotais trešais jautājums faktiski liek jautāt par dalībvalstu rīcības brīvību, nosakot pamattiesību aizsardzības līmeni, kādu tās vēlas nodrošināt, īstenojot Savienības tiesības. Šajā saistībā ir jānošķir situācijas, kurās Savienības līmenī pastāv definīcija aizsardzības līmenim, kas ir jāgarantē pamattiesībām, īstenojot Savienības darbību, un situācijas, kurās šim aizsardzības līmenim nav kopīgas definīcijas.

125. Pirmajā gadījumā aizsardzības līmeņa noteikšana, kā mēs jau redzējām, ir cieši saistīta ar attiecīgās Savienības darbības mērķiem. Tā atspoguļo līdzsvaru starp nepieciešamību nodrošināt Savienības darbības efektivitāti un nepieciešamību pienācīgi aizsargāt pamattiesības. Šādā situācijā ir skaidrs, ka vēlāka dalībvalsts atsaukšanās uz sava augstākā aizsardzības līmeņa saglabāšanu izjauktu Savienības likumdevēja panākto līdzsvaru un tādējādi apgrūtinātu Savienības tiesību piemērošanu.

126. Pamatlēmuma kontekstā tā 4.a panta 1. punktā ir pausta vienošanās starp visām dalībvalstīm noteikt, ka aizmuguriski notiesāta persona ir jānodod, neapdraudot viņas tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu un tiesības uz aizstāvību. Šī vienošanās starp dalībvalstīm neļauj piemērot dažādus valsts aizsardzības standartus.

127. Turpretī otrajā gadījumā dalībvalstīm ir plašāka rīcības brīvība, Savienības tiesību piemērošanas jomā piemērojot pamattiesību aizsardzības līmeni, kādu tās vēlas nodrošināt valsts tiesību sistēmas ietvaros, un tik ilgi, cik ilgi šāds aizsardzības līmenis ir saskaņojams ar pienācīgu Savienības tiesību īstenošanu un neapdraud citas pamattiesības, kuras ir aizsargājamas saskaņā ar Savienības tiesībām⁴⁰.

128. Tagad, kad ir veikti šie precizējumi, ir jānosaka, kādas ir Hartas 53. panta funkcijas tās ietvaros.

129. To darot, manuprāt, ir būtiski nenovērtēt par zemu šī panta politisko un simbolisko vērtību⁴¹. Turklāt es uzskatu, ka minētais pants ir jāinterpretē ciešā saistībā ar Hartas 51. un 52. pantu, par kuru turpinājumu tas ir uzskatāms.

130. Saskaņā ar Hartas 53. panta skaidrojumu “šā noteikuma nolūks ir saglabāt aizsardzības līmeni, kas pašlaik noteikts attiecīgās Savienības tiesību aktu, valstu tiesību aktu un starptautisko tiesību jomās. ECPAK ir pieminēta, ņemot vērā tās svarīgumu”.

131. Hartas izstrādātāji nevarēja atstāt bez ievēribas to, ka pastāv daudzveidīgi pamattiesību aizsardzības avoti, kuri saista dalībvalstis, un tādējādi ir jāparedz veids, kādā Hartai ir jāpastāv līdzās iepriekš minētajiem avotiem. Tāds ir galvenais mērķis Hartas VII sadaļai, kurā ir ietverti vispārīgi noteikumi, kas attiecas uz tās interpretēšanu un piemērošanu. Šādā saistībā Hartas 53. pants papildina tās 51. un 52. pantā ietvertos principus, atgādinot, pirmkārt, ka sistēmā, kur dominē pamattiesību aizsardzības avotu daudzveidība, Hartas mērķis nav kļūt par ekskluzīvo instrumentu šo tiesību aizsardzībai, un, otrkārt, ka tā pati par sevi nevar apdraudēt vai samazināt aizsardzības līmeni, kas izriet no šiem dažādajiem avotiem to attiecīgajās piemērošanas jomās.

40 — Kā piemērus pamattiesībām, kurām atsevišķās dalībvalstīs ir augstāks aizsardzības līmenis, salīdzinot ar aizsardzības līmeni, kas izriet no ECPAK un Savienības tiesībām, skat. Besselink, L. F. M., “General Report”, no: *The Protection of Fundamental Rights Post-Lisbon: The Interaction between the Charter of Fundamental Rights of the European Union, the European Convention on Human Rights and National Constitutions*, minēts iepriekš, 63. lpp., īpaši 70. lpp. Skat. arī Ladenburger, C., minēts iepriekš, kurš uzskata, ka “where Union law leaves several ways of implementation without its effectiveness being undermined, then it is hard to see why the national authority should not be authorised to select only such modes of implementation that respect its own constitution [gadījumā, ja Savienības tiesībās ir paredzēti dažādi transponēšanas veidi, neapdraudot tās efektivitāti, tad ir grūti saprast, kādēļ valsts iestādei nevarētu ļaut izvēlēties tikai tādas transponēšanas veidus, kas atbilst tās konstitūcijai]” (173. lpp.).

41 — Skat. Bering Liiisberg, J., “Does the EU Charter of Fundamental Rights Threaten the Supremacy of Community Law? – Article 53 of the Charter: a fountain of law or just an inkblot?”, no: *Jean Monnet Working Paper* Nr. 4/01, 18. un 50. lpp.

132. Harta nav izolēts un no citiem pamattiesību aizsardzības avotiem atdalīts tiesību akts. Tajā pašā ir paredzēts, ka šo tiesību normu interpretācija ir jāveic, piemēroti ņemot vērā citus – nacionālos vai starptautiskos – juridiskos avotus. Tādējādi ar Hartas 52. panta 3. punktu ECPAK tiek norādīts kā minimālais standarts, zem kura Savienības tiesības nevar noslidēt, un Hartas 52. panta 4. punktā ir paredzēts, ka tiktāl, ciktāl tajā ir atzītas pamattiesības, kuru pamatā ir dalībvalstu kopējas konstitucionālās tradīcijas, šīs tiesības interpretē saskaņā ar šīm tradīcijām⁴².

133. Hartas 53. pantā, kurš papildina šos noteikumus, ir precizēts, ka, līdzaspastāvot dažādiem pamattiesību aizsardzības avotiem, Hartai pašai par sevi nav jāsamazina šo tiesību aizsardzības līmenis dažādās tiesību sistēmās. Tādējādi šī panta mērķis ir apstiprināt, ka Harta pamattiesību aizsardzības līmeni nosaka tikai Savienības tiesību piemērošanas jomā.

134. Tādējādi Hartai nevar būt tāda ietekme, kuras dēļ dalībvalstis tiktu piespiestas pazemināt to valsts konstitūcijās garantēto pamattiesību aizsardzības līmeni gadījumos, kuri neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā. Hartas 53. pantā ir arī pausta doma, ka tās pieņemšanai nevajadzētu būt par aizbildinājumu dalībvalstij, lai tā samazinātu pamattiesību aizsardzību valsts tiesību piemērošanas jomā.

135. Šajā saistībā vārdkopas “to attiecīgajās piemērošanas jomās” mērķis tostarp ir pārliecināt dalībvalstis par to, ka Hartas mērķis nav aizstāt to valsts konstitūcijas, ciktāl tas attiecas uz aizsardzības līmeni, ko tā garantē valsts tiesību piemērošanas jomā⁴³. Vienlaikus šo jēdzienu iekļaušana nozīmē, ka Hartas 53. pants nevar apdraudēt Savienības tiesību pārākumu, ja panākamais pamattiesību aizsardzības līmeņa novērtējums tiek veikts, īstenojot Savienības tiesības.

136. Ņemot vērā manis veikto Hartas 53. panta interpretāciju, es tādējādi ierosinu Tiesai nospriest, ka šis pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tas neļauj izpildes tiesu iestādei, piemērojot savas valsts konstitucionālās tiesības, Eiropas apcietināšanas orderi pakļaut nosacījumam, ka persona, attiecībā uz kuru tas ir izdots, var lūgt atkārtotu lietas izskatīšanas procesu izdevējas dalībvalstī, lai gan šāda nosacījuma piemērošana nav atļauta Pamatlēmuma 4.a panta 1. punktā.

137. Precizēju, ka nostāja, kuru es ierosinu Tiesai pieņemt šajā lietā, noved pie tā, ka tiek noliegta nepieciešamība ņemt vērā dalībvalstu nacionālo identitāti, kuras daļa nenoliedzami ir konstitucionālā identitāte⁴⁴.

42 — Hartas 52. panta 4. punktā pausto ideju rezumē Ladenburger, C., minēts iepriekš, 179. lpp.

“The step of incorporating a written catalogue into primary law should not lead to construing Union fundamental rights in complete abstraction from the Member States’ constitutional traditions and laws. [Solim, kura laikā primārajās tiesībās tiek iekļauts rakstisks katalogs, nevajadzētu novest pie tā, ka Savienības pamattiesības tiek veidotas, pilnībā abstrahējoties no dalībvalstu konstitucionālajām tradīcijām un tiesībām.]”

Šajā struktūrā ietilpst Hartas 52. panta 6. punkts, kurā ir noteikts, ka “pilnībā ņem vērā valstu tiesību aktus un praksi, kā noteikts šajā Hartā”.

43 — Skat. Bering Liisberg, J., minēts iepriekš, 16. un 35. lpp. Dalībvalstu ietvaros valsts tiesas var nošķirt, kāds aizsardzības standarts ir piemērojams atkarībā no gadījuma, kurš tai ir jāizskata, un piemērojamām tiesībām. Šajā saistībā skat. Besselink, L. F. M., minēts iepriekš, kurš norāda, ka “in federal states courts are acquainted with the distinction between areas of competence and the differentiated standards which accompany each. At the same time there is little doubt that the various ‘layers’ overlap [federālās valstis tiesas pazīt atšķirības starp kompetences jomām un ar tām saistītajiem dažādajiem standartiem. Vienlaikus nav šaubu, ka dažādie “slāņi” pārklājas]” (77. lpp.).

44 — Šajā saistībā tostarp skat. Simon, D., “L’identité constitutionnelle dans la jurisprudence de l’Union européenne”, no: *L’identité constitutionnelle saisie par les juges en Europe*, Parīze: A. Pedone, 2011, 27. lpp.; Constantinesco, V., “La confrontation entre identité constitutionnelle européenne et identités constitutionnelles nationales, convergence ou contradiction? Contrepoint ou hiérarchie?”, no: *L’Union européenne: Union de droit, Union des droits – Mélanges en l’honneur de Philippe Manin*, Parīze: A. Pedone, 2010, 79. lpp., un šajā pašā izdevumā – Mouton, J.-D., “Réflexions sur la prise en considération de l’identité constitutionnelle des États membres de l’Union européenne”, 145. lpp.

138. Es neignorēju to, ka Savienībai, kā tas ir paredzēts LES 4. panta 2. punktā, ir pienākums ievērot dalībvalstu nacionālo identitāti, kas “raksturīga to politiskajām un konstitucionālajām pamatstrukturām”⁴⁵. Piebilstu arī, ka Hartas preambulā ir atgādināts, ka savā rīcībā Savienībai ir jāievēro dalībvalstu nacionālā identitāte.

139. Dalībvalsts, kura uzskatītu, ka atvasināto tiesību norma apdraud tās nacionālo identitāti, tādējādi varētu to apstrīdēt, pamatojoties uz LES 4. panta 2. punktu⁴⁶.

140. Tomēr šīs lietas ietvaros mums šāda situācija nav jāizskata. Šajā saistībā diskusijas, kas ir norisinājušās gan *Tribunal Constitucional*, gan Tiesā, mani pārlicina par to, ka tiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu un tiesību uz aizstāvību piemērojamības noteikšana aizmugurisku nolēmumu gadījumā neietekmē Spānijas Karalistes nacionālo identitāti.

141. Ne tikai par noteikšanu, kas ir uzskatāms par tiesību uz aizstāvību “absolūto raksturu”, vēl ir jādiskutē pašā *Tribunal Constitucional*, bet arī pati Spānijas Karaliste tiesas sēdes laikā norādīja, tostarp pamatojoties uz Spānijas tiesībās esošiem izņēmumiem attiecībā uz jauna procesa uzsākšanu pēc aizmuguriska nolēmuma, ka apsūdzētā piedalīšanās tiesvedībā neietilpst Spānijas Karalistes konstitucionālajā identitātē.

142. Turklāt, manuprāt, nevajag jaukt to, kas ietilpst stingrā pamattiesību aizsardzības koncepcijā, ar apdraudējumu nacionālajai identitātei vai, precīzāk, dalībvalsts konstitucionālajai identitātei. Protams, ka šajā gadījumā runa ir par Spānijas Konstitūcijā aizsargātām pamattiesībām, kuru nozīmību nevar novērtēt par zemu, bet tas tomēr nenozīmē, ka šajā gadījumā ir jāparedz LES 4. panta 2. punkta piemērošana.

143. Otrkārt, ir jāprecizē, ka atšķirīgu elementu, kas raksturo nacionālās tiesību sistēmas, ņemšana vērā ir daļa no principiem, kam ir jābūt pamatā, veidojot brīvības, drošības un tiesiskuma telpu.

144. LESD 67. panta 1. punktā ir noteikts, ka “Savienība veido brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, ievērojot pamattiesības un dalībvalstu atšķirīgās tiesību sistēmas un tradīcijas”. Turklāt LESD 82. panta 2. punktā ir paredzēts, ka minimālajos noteikumos, kurus var pieņemt Parlaments un Padome, tostarp attiecībā uz personas tiesībām kriminālprocesā, ir jāņem vērā “dalībvalstu tiesību tradīciju un tiesību sistēmu atšķirības”. Norādu arī, ka LESD 82. panta 3. punktā ir noteikts, ka, “ja kāds Padomes loceklis uzskata, ka 2. punktā minētais direktīvas projekts varētu ietekmēt viņa valsts krimināltiesību sistēmas pamataspektus, viņš var pieprasīt, lai šo direktīvas projektu izskata Eiropadome”, tādējādi likumdošanas procedūra tiktu apturēta un gadījumā, ja vienošanās netiek panākta, tā var turpināties ciešākas sadarbības veidā.

145. Tas, ka Savienības likumdevējs ir pieņēmis Pamatlēmuma 4.a pantu, pierāda, ka dalībvalstis vēlējās pieņemt kopīgu pieeju Eiropas apcietināšanas orderu, kuri ir izsniegti, lai izpildītu aizmuguriskus nolēmumus, izpildei un lai šī kopīgā pieeja būtu saskanīga ar dalībvalstu tradīciju un tiesību sistēmu dažādību.

45 — Tiesa uz šo tiesību normu atsaucās savā 2010. gada 22. decembra spriedumā lietā C-208/09 *Sayn-Wittgenstein* (Krājums, I-13693. lpp., 92. punkts), 2011. gada 12. maija spriedumā lietā C-391/09 *Runevič-Vardyn* un *Wardyn* (Krājums, I-3787. lpp., 91, 86. punkts) un 2011. gada 24. maija spriedumā lietā C-51/08 Komisija/Luksemburga (Krājums, I-4231. lpp., 124. punkts). Skat. arī 59. punktu ģenerāladvokāta N. Jēskinena [*Jääskinen*] secinājumos lietā C-202/11 (lieta tiek izskatīta Tiesā), kā arī 60. un nākamās punktus lēmumā uzdot prejudiciālu jautājumu lietā C-253/12 *Las* (lieta tiek izskatīta Tiesā).

46 — Skat. Besselink, L. F. M., minēts iepriekš, kurš norāda, ka “divergent fundamental rights standards may not be resolved explicitly via provisions like Article 53 of the Charter and of the ECHR, but by reference to Article 4(2) EU. Reliance on divergent fundamental rights standards is then made dependent on whether it forms part of the constitutional identity of a Member State [atšķirīgos pamattiesību standartus nevar atrisināt tieši ar tādām tiesību normām kā Hartas 53. pants un ECPAK, bet gan, atsaucoties uz LES 4. panta 2. punktu. Tad atsaukšanās uz atšķirīgiem pamattiesību standartiem ir atkarīga no tā, vai tās ir daļa no dalībvalsts konstitucionālās identitātes.]” (136. lpp.).

IV – Secinājumi

146. Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, piedāvāju Tiesai sniegt *Tribunal Constitucional* šādu atbildi:

- 1) Padomes 2002. gada 13. jūnija Pamatlēmuma 2002/584/TI par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm, kas grozīts ar Padomes 2009. gada 26. februāra Pamatlēmumu 2009/299/TI, 4.a panta 1. punkta a) un b) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka ar tiem netiek pieļauts izpildes tiesu iestādēm šajā tiesību normā paredzētajos gadījumos pakļaut Eiropas apcietināšanas ordera izpildi nosacījumam, ka personai, attiecībā uz kuru tas ir izdots, ir jābūt iespējai lūgt atkārtotu lietas izskatīšanu izdevējā dalībvalstī;
- 2) Pamatlēmuma 2002/584, kas grozīts ar Pamatlēmumu 2009/299, 4.a panta 1. punkts ir saderīgs ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. panta otro daļu un 48. panta 2. punktu;
- 3) Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 53. pants neļauj izpildes tiesu iestādei, piemērojot tās valsts konstitucionālās tiesības, pakļaut Eiropas apcietināšanas ordera izpildi nosacījumam, ka personai, attiecībā uz kuru tas ir izdots, ir jābūt iespējai lūgt atkārtotu lietas izskatīšanu izdevējā dalībvalstī, jo šāda nosacījuma piemērošana nav atļauta Pamatlēmuma 2002/584, kas grozīts ar Pamatlēmumu 2009/299, 4.a panta 1. punktā.